

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 269

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 23-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Pranciškova 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, torek 26. novembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v napravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.400

Cena
din 1.—

Mir na Balkanu ostane

Bolgarija ne bo pristopila k trojni zvezi — Turški komentariji iz ozadja najnovejšega razvoja — Dva sovjetska diplomata in ameriški veleposlanik iz Moskve pri kralju Borisu v Sofiji — Zahvala Sarajevčanov Mušanovu

SOFIJA, 26. novembra. ZPV. VČERAJ JE BILU TU URADNO SPOROČENO, DA SO NERESNIČNE VSE VESTI O POTOVANJU BOLGARSKIH DRŽAVNIKOV V BERLIN IN PRISTOPU BOLGARIJE K TROJNI ZVEZI. BOLGARIJA ŽELI OSTATI TUDI NADALJE NEVTRALNA IN ZATO ODKLANJA PRISTOP K TROJNEMU PAKTU.

BERLIN, 26. novembra. DNB. V nasprotju z vsemi kombinacijami in govoricami, ki bi se drugače glasile, je bilo včeraj sporočeno zastopnikom tujega tiska v Wilhelmstraße, da za enkrat ne bo nobenega obiska bolgarskih državljanov v Berlinu.

RIM, 26. novembra. Stefani. Sovražna propaganda je razširila po svetu vesti, da so včeraj odpotovali bolgarski državniki v Berlin. Te vesti je sovražni tisk naglo razširil v svoje namene. Lahko pa je razumeti, da niso resnične. Agencija Stefani je izvedela iz zanesljivega vira, da sedaj ne pričakujejo v Berlinu nobenega obiska bolgarskih političnih osebnosti.

NOBENE SPREMEMBE NAČRTOV
BERLIN, 26. nov. AP. Za sedaj mislijo v berlinskih političnih krogih, da Bolgarija ne bo še pristopila k oslišču. To dejstvo pa prav nič ne bo motilo Hitlerjevih diplomatskih načrtov. Nemčija, ki je dobila na svojo stran skoraj vso Evropo, bo svojo politiko nadaljevala. Fakt pa, da se Bolgarija ne bo sedaj še priključila oslišču, nima ničesar opraviti s turškim vprašanjem.

TURŠKI KOMENTAR
CARIGRAD, 26. nov. ZPV. Včerajšnja izjava Sofije, da Bolgarija ne bo pristopila k trojni zvezi in da bolgarski državniki ne bodo potovali v Berlin, tolači v turških političnih krogih kot silno važen preokret v razvoju političnih dogodkov sedanje vojne. Na poučenem mestu v Ankari izjavljajo, da je bila Bolgarija že odločena, da pristopi k trojnemu paktu, ni pa računala s tako ostro reakcijo v sosedstvu, kakor tudi ne z razvojem dogodkov v grško-italijanski vojni. K temu se pa pridružile še tuje intervencije in zahteve lastne bolgarske javnosti, kar vse je povzročilo, da je bil zadevni načrt opuščen. Vendar je treba upoštevati, da so v Sofiji še vedno na delu sile, ki delujejo v nasprotnem smislu. V turških političnih krogih pričakujejo sedaj

novi poskuse za sporazumevanje s Turčijo, od katere stališča je v veliki meri odvisno nadaljnje zadržanje Bolgarije.

CARIGRAD, 26. nov. Stefani. Demantirani von Papen v zvezi z vestmi, da je on izročil neko noto turški vladi, dalje demantirani glede izjave, ki da jo je dal o odnosih med Turčijo in sovjetsko Rusijo, kakor tudi pojasnitev s strani Bolgarije, da je odpustila domov več letnikov svojih rezervistov, je sprožila olajšanje v turški javnosti.

NEMŠKO-TURŠKA POSVETOVANJA
CARIGRAD, 26. nov. ZPV. Včeraj so se pričeli v Ankari posveti med nemškim poslanikom von Papenom in predsednikom turške vlade ter zunanjim mini-

strom. Posveti se bodo nadaljevali. O njih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo, v dobro poučenih krogih pa pravijo, da nemška prizadevanja ne zasledujejo cilja turškega pristopa k trojni zvezi. Nemčija nudi za enkrat Turčiji samo daljnosežne gospodarske dogovore, ako spremeni svoje zveze z Anglijo. Pri tem pa se Turčiji niti ne bi bilo treba vključiti v novi evropski politični red, ampak samo v gospodarsko skupnost. Po splošnem mnenju gre pri sedanjih razgovorih tudi za nemško-sovjetske in turško-sovjetske odnose. Vendar so v Ankari trdno prepričani, da se položaj ne bo spremenil in da se vojna na Balkanu ne bo razširila. Nevarnost za to je po turški sodbi že odklonjena. Tudi turški listi pišejo, da Bolgarija ne bo tvegala nobene pustolovščine in bo ostala dalje nevtralna. Danes bo imel turški parlament sejo, na kateri bodo najbrže podane važne izjave. Sicer pa stoji Turčija prej ko slej na stališču, da bi se v primeru potrebe postavila vsakomur v bran za čuvanje svojih interesov.

BOLGARIJA IN TURČIJA

SOFIJA, 26. nov. Stefani. Vesti o proglašenju obsednega stanja v evropskem delu Turčije so sprožile v Sofiji živahne komentarije in zanimanje. Tu imajo vtis, da je Velika Britanija podvzela zadnje napore, da pritegne Turčijo v vojno. Kar

Sovjetska diplomata pri kralju Borisu

SOFIJA, 26. novembra. CBS. Glavni tajnik sovjetskega komisiarata zunanjih zadev Soboljev, ki je sedaj delegat pri zasedanju donavske komisije v Bukarešti, je prispel v Sofijo. V spremstvu sovjetskega poslanika v Sofiji je bil včeraj sprejet pri kralju Borisu in pri ministrskem predsedniku Filovu. Temu sprejemu se pripisuje izreden pomen.

Intervencija Steinhardta v Sofiji

SOFIJA, 26. novembra. Reuter. Bolgarski car Boris je sprejel ameriškega veleposlanika v Moskvi Lawrencea Steinhardta. Sodi se, da je ameriški veleposlanik izrazil kralju Borisu željo USA, da ostane Bolgarija izven vojne.

Premiki na albanski fronti

Grki, Angleži in nevtralci poročajo o nadaljnjem napredovanju Grkov v smeri Elbasana — Zavzetje Argirokastra še ni uradno potrjeno — Izpraznjevanje Santi Kvarante — Kje bo potekala nova fronta? — Italijani poročajo o protinapadih in letalskih akcijah

ATENE, 26. novembra. CBS. Grške čete so tudi v zadnjih 24 urah napredovale na raznih frontnih odsekih. Na skrajnem severovzhodu so utrdile svoje položaje pri Podgradu in nadaljevale pohod na planine, ki leže zahodno od Ohridskega jezera. Na tem odseku se umika glavni del italijanske vojske čez Elbasan. Dalje so grške čete malo bolj južno razširile svoje operacije od Moskopolja proti reki Devoli na sever in severozahod. Na osrednjem bojišču so v kopoljni operaciji v gorovju Panareti. Južneje so Grki dosegli kraj Frazeri (ali Fratar), v odseku ob morju so dosegli Delvinon in se bližajo Santi Kvaranti, katero Italijani izpraznjujejo. Prav tako se umikajo Italijanske čete tudi na sever iz Argirokastra. Zdi se, da se bodo Italijanske čete umaknile znatno na sever ter izpraznile nekatere dele južnozahodne Albanije. Prevladuje prepričanje, da bodo postavile novo fronto južno od Valone.

Zadnja poročila z albanskega bojišča

ITALIJANSKO POROČILO
RIM, 26. nov. Stefani. Italijanski glavni stan je izdal včeraj sledečo vojno poročilo z grškega bojišča: Na grškem bojišču so naše čete izvedle učinkovite protinapade. Naše letalstvo je bombardiralo sovražnikove postojanke zlasti ob epirski obali. Sovražnikova letala so poskušala napasti Drač in pri tej priliki je bilo več ranjenih, gmožna škoda pa je malenkostna. Eno sovražno letalo vrste »Wellington« je padlo v morje severno od Malte, Eskadrilja naših lovskih letal je v nizkem po-

letu izvršila napad na letališče Mikaba in s strojnimi obsejalci obsipavala številna letala vse do roba letališča. Tri sovražnikova letala so se takoj vnela. Ogenj se je hitro razširil in je povzročal močne eksplozije, tako da ga je bilo moči videti tudi z obale Sicilije. Vsa naša letala so se vrnila domov.

GRŠKO URADNO POROČILO

ATENE, 26. nov. Atenska agencija javlja: Službeno poročilo št. 30 vrhovnega poveljstva grške vojske poroča, da so grške čete v teku včerajšnjega dne napre-

dovale na vseh odsekih in zavzele nove položaje. Sovražno letalstvo je bombardiralo nekatera mesta in vasi v notranjosti. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih.

ANGLESKO POROČILO

ATENE, 26. nov. Reuter. Grške čete povsod napredujejo ter so zasedle nove pozicije. Položaj na fronti je zelo zadovoljiv. Veliko število grških čet je pasiralo Pogradec v smeri proti Elbasanu. Ita-

Španija ostane nevtralna

NEW YORK, 26. nov. ZPV. Ameriški listi objavljajo informacije iz Madrida, po katerih ni pričakovati, da bi se Španija pridružila trojni zvezi in vstopila na stran sil oši v vojno proti Angliji. V Madridu presojajo položaj tako, da še ne bi bilo koristno odločiti se dokončno glede stališča Španije. Mimo tega je notranji gospodarski in politični položaj tak, da Španija ne more brez rizika tvegati vmešanje v sedanjo vojno. Španija potrebuje sedaj pomoč od zunaj, katero pa lahko dobi samo iz Amerike. Zaradi vsega tega se je Španija odločila, da bo ostala njena

se tiče Bolgarije, je ta še nadalje zadržala svoje miroljubno stališče v soglasju z načeli, ki jih zastopa njena politika. Ako pa nekatere balkanske države ne bodo s tem računale in izvajale nasprotna dejanja, bo Bolgarija primorana, da postopa v obrambo svojih interesov.

IZJAVA DRAGANOVA

BEOGRAD, 26. nov. AA. Bolgarski poslanik v Berlinu Draganov je izjavil dopisniku »Politike«, ki je govoril z njim o zadnjem govoru Dumanova v Sobranju, da so Dumanovi povsod, vendar pa je treba počakati na debato po kraljevem govoru, ker bodo govorili še drugi govorniki, mogoče tudi sam predsednik vlade ali zunanji minister. Počakati je treba na njihove govore, preden se bo lahko dalo soditi o celokupnosti govorov v Sobranju. Draganov je demantiral vesti, da gre v Sofijo, da bi prevzel ministrstvo zunanjih zadev ter tudi demantira, da bi podpisal pristop Bolgarije k oslišču.

DANES NADALJEVANJE DEBATE

SOFIJA, 26. nov. Danes ob 15.10 bo nadaljevanje razprave v sobranju glede odgovora na prestolno besedo. V bolgarski javnosti vlada veliko zanimanje za to debato, ki naj razsvetli zunanje politični položaj Bolgarije. Po spisku govornikov bi imeli govoriti popoldne bivši predsednik vlade Aleksander Cankov, dalje dr. Peter Kiosevanov in bivši minister Danev. Jutri bodo dobili besedo zadnji govorniki. V četrtek naj bi bila zaključna beseda, nakar bo v četrtek glasovanje.

SARAJEVSKE ČESTITKE MUŠANOVU

BEOGRAD, 26. nov. AA. Preko 200 Sarajevčanov je poslalo bivšemu bolgarskemu ministrskemu predsedniku Mušanovu telegrafične čestitke za njegov govor v sobranju, v katerem se je odločno postavil v bran miru na jugovzhodu Evrope ter za večno prijateljstvo med Jugoslavijo in Bolgarijo.

lijanska vojska se pripravlja na evakuacijo Elbasana. Doslej so bile uničene 4 kompletne italijanske divizije.

NEVTRALNO POROČILO

ATENE, 26. nov. CBS. Grške čete nadaljujejo z napredovanjem ter so zasedle predmestje Argirokastra, glavnega oporišča na zahodni fronti. Včeraj se je pričakoval padec mesta vsak trenutek. Veliko število Italijanov je obkroženih. V Atenah se govori o grških in angleških namerah glede zasedbe Dodekaneških otokov, ki so v italijanski posesti.

POLOŽAJ V TARENTU

LONDON, 26. nov. Reuter. Angleški listi prinašajo fotografske posnetke Tarentske luke. Na slikah se vidi, kako so poškodovane 3 oklepnice ter 2 križarki.

Maribor za bitoljske žrtve

MARIBOR, 26. novembra. MARIBORSKI ŽUPAN DR. JUVAN JE POSLAL DANES V IMENU MARIBORSKE MESTNE OBČINE 10.000 DIN ZA BITOLJSKE ŽRTVE V ROKE ŽUPANA V BITOLJU

En sam letalski napad na Anglijo

Predvčerajšnjem so Nemci hudo napadli angleško mesto Bristol — V pretekli noči je pa bil izvršen na Anglijo, kakor poročajo Angleži, en sam letalski napad — Streljanje s topovi čez Rokavski preliv — Dementi o škodi v Berlinu

VČERAJSNJE NEMSKO POROČILO
BERLIN, 26. nov. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Neka vojna ladja, ki operira v oddaljenih čezmorskih vodah, poroča, da je od začetka svojega delovanja potopila 95.000 ton sovražnikovega trgovskega brodovja. Maščevalno delovanje proti Londonu se je nadaljevalo tudi v noči med 23. in 24. novembrom. Uspešno so bili bombardirani številni deli prestolnice. Številni oddelki nemškega vojnega letalstva so izvedli nepretrgan napad na Southampton, na katerega so vrgli bombe raznih kalibrov. V pristanišču in v industrijskih napravah so izbruhnili ogromni požari, kateri se vidijo še sedaj s francoske obale. Naša letala so uspešno bombardirala tudi razne druge vojaške cilje na zahodni in južni angleški obali. Miniranje angleške obale nadaljujemo. Včeraj so nemška letala metala bombe nad London in nekatere druge okraje ob obali Rokavskega preliva, in

sicer med ogledniškimi poletji. V noči med 24. in 25. novembrom so zmetala angleška letala nekaj bomb na kraje v severni Nemčiji, vendar pa brez posebnega učinka. Poročilo angleškega informacijskega ministrstva o tem, da so angleška letala bombardirala v noči med 23. in 24. nov. železniške postaje v Berlinu, je neresnično. To noč niti eno sovražnikovo letalo ni letelo nad Berlinom. V letalskih spopadih je bilo zbito eno angleško letalo. Izginila so tri nemška letala.

DANAŠNJE ANGLEŠKO POROČILO
LONDON, 26. nov. Reuter. Uradno poročilo pravi, da je nekaj sovražnih letal sinoči takoj po nastopu mraka vrglo nekaj bomb na neko mesto v zahodni Angliji. Potem pa ni bilo celo noč sovražne letalske aktivnosti nad Anglijo.

LONDON, 26. nov. Reuter. Angleški daljnostrelni topovi so v teku noči bombardirali nasprotno obalo ob Kanalu. Nemške baterije so odgovarjale, kanonada je trajala z obeh strani precej časa.

LETALSKE IZGUBE NAD ANGLIJO

LONDON, 26. nov. Reuter. V tednu, ki se je končal v soboto, je bilo sestreljenih nad Anglijo 27 nemških in 7 italijanskih letal. V tem času je bilo izgubljenih 6 angleških letal, vendar so 4 piloti rešeni.

DEMANTI O ŠKODI V BERLINU

MADRID, 26. nov. DNB. Berlinski posebni dopisnik madridskih večernih listov je demantiral angleške trditve o veliki škodi, ki da jo je povzročilo bombardiranje angleških letal v Berlinu. Dopisnik pravi, da je imel priliko z ostalimi novinarskimi kolegi obiskati vse železniške postaje, za katere so javili Angleži, da so jih izpremenili v prah in pepel. Dopisnik pravi, da so vse postaje nepoškodovane, zato je treba sklepati, ali da so jih Nemci v nekaj urah znova sezidali ali pa da širijo Angleži neresnične vesti o svojem razrušenju. Zadnje je vsekakor najverjetnejše, dostavlja dopis.

Dr. Makso Šnuderl dobil Slomškovo nagrado

MARIBOR, 26. nov. Tik ob zaključku lista smo dobili poročilo, da je stalna žirija pravkar odločila o letošnji Slomškovi literarni nagradi. Žirija, ki jo tvorijo 3 zastopniki mestne občine, 1 zastopnik

Umetniškega kluba, 1 zastopnik Zgodovinskega društva in 1 zastopnik Slomškove družine, je izmed predloženih del izbrala za nagrado delo znanega slovenskega pisatelja dr. Maksa Šnuderla, in sicer njegov najnovejši roman »Osvojen meje«. V tem delu riše dr. Šnuderl ozadje narodnostnih bojov na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju, zlasti pa sega v podrobnosti v prekratne dneve, ki jih je doživljal Maribor od oktobra 1918 do priključitve k Jugoslaviji 1919. Dr. Šnuderl je doslej objavil med mnogimi svojimi drobnejšimi literarnimi deli tudi obširno knjigo »Človek iz samote« (1929) in roman »Izgubljena zemlja« (1934).

Pomoč Indije Angliji

NEW DELHI, 26. nov. Reuter. Konferenca v New Delhiju, ki je razpravljala o vojni pomoči Veliki Britaniji, se je končala s sklepom, da se v Indiji ustanovi poseben odbor, ki bo skrbel za organizacijo in pospešitev vojne produkcije. Sporazum so podpisali šefi vseh delegacij, ki so se zavzemale za čim večjo pomoč Indije Veliki Britaniji.

IZSELJEVANJE FRANCOZOV IZ BOURNEN KONČANO

SAARBRÜCKEN, 26. novembra. DNB. Okrožni vodja za Posarje in Loreno je objavil razglas, v katerem opozarja na svojo izjavo v Mecu, v kateri je napovedal, da bo uravnaval jezikovno mejo svojega okrožja s preseljevanjem. To preseljevanje Francozov iz Lorene v Francijo je sedaj končano. Nadaljnje preseljevanje ni več potrebno.

NOMURA NOVI POSLANIK V USA

TOKIO, 26. nov. DNB. Imenovanje Nomure za novega japonskega poslanika v Washingtonu pripisujejo velik pomen. V Tokiu se nadejajo, da bo napetost med Japonsko in USA ponehala. Ves japonski tisk je namreč v minlih dneh zahteval, naj se pošlje v Ameriko za novega poslanika močna, vplivna osebnost. Zato je bil tudi izbran Nomura za to mesto.

TUKA PRI HITLERJU

BERLIN, 26. nov. DNB. Hitler je sprejel v poslopiju novega kancelarstva v navzočnosti Ribbentropa predsednika slovaške vlade prof. dr. Tuko. Ostal je z njim dalje časa v prijateljskem razgovoru.

KOMEMORACIJE ZA KIROVOM

LENINGRAD, 26. nov. Tass. Ob šesti obletnici umora Kirova bodo delavske organizacije priredile po vsej državi v večjih mestih zborovanja.

JAPANSKI PROTEST V INDOKINI

TOKIO, 26. nov. DNB. Japonska vojaška oblastva so protestirala v francoski Indokini, ker so dopisniki ameriških listov in ameriški podkonzul fotografirali japonska vojaška skladišča. Kakor javljajo, bodo francoske oblasti imenovane izgnale.

Mariborska napoved: Pretežno jasno in stanovitno vreme. Včeraj je bila maksimalna temperatura 10,6, danes minimalna -4,4, opoldne pa +2,4. Slana je trajala zjutraj do pol 10.

Sprejem Antonesca v Bukarešti

BUKAREŠTA, 26. nov. Rador. Na povratku iz Berlina so sinoči ob 23.30 pričakali na postaji člani vlade, diplomatski zbor, nemška vojaška misija in drugi odličniki prestolnice upravitelja države generala Antonesca. Ko je general obšel častno četo, ga je v imenu vlade in naroda pozdravil poveljnik legionarjev in podpredsednik vlade Horia Sima: »Gospod general, odšli ste z zaupanjem romunskega naroda, vrnil ste se z zaupanjem nemškega naroda.« Antonescu je odgovoril: »Ko sem odhajal, sem bil pre-

pričan, da se bom vrnil z zaupanjem romunskega naroda. Zdaj vam lahko rečem, da prihajam z zaupanjem vodje Nemčije in nemškega naroda. Romunija je na poti k zmagi, dobila bo svoje pravice.« Na postaji je bila postavljena tudi častna četa nemške vojske. Pred postajo je bilo zbranih nad 30.000 legionarjev, ki so Antonescu navdušeno vzklikali. Pozno v noč so odšli manifestanti pred posla-

ništva Italije, Nemčije in Japonske ter manifestirali za politiko osi.

Nemško-italijanske manifestacije

BERLIN, 26. nov. DNB. Na sprejemu, prirejenem v čast italijanskemu pravosodnemu ministru Grandiju, je minister dr. Frank v imenu nemške vlade in vodje rajha naglasil, da sta Italija in Nemčija zvezani za vse čase. Zmaga sil osi nad Anglijo bo zmaga pravice nad krivico. Prvič v zgodovini bo nastala res pra-

vična porazdelitev kontinentalnih sil. Grandi je v odgovoru poudaril, da skupno delo Nemčije in Italije pomeni le dokončen cilj, ki ga je previdnost postavila obema vodjema. Ta cilj bo dosežen z zmago orožja Nemčije in Italije pod vodstvom dveh genialnih mož, ki vodita oba naroda.

Sodelovanje Tokia in Nankinga

ŠANGHAI, 26. nov. DNB. Nankinški finančni minister Šofušaj se je vrnil z enotedenskega bivanja v Tokiu. Imel je važne konference s knezom Konojem, zunanjim ministrom Macuokom in drugimi japonskimi odličniki. Posvetovanja so se nanašala na finančno sodelovanje med Japonsko in Kitajsko. Bilo je govora o usta-

novitvi posebne centralne banke za Kitajsko, o čemer so izrazili svoje mnenje uglednejši japonski finančni strokovnjaki. Šofušaj se bo v Nankingu posvetoval še z generalom Abejem, nakar bodo izvršene zadnje priprave za podpis kitajsko-japonskega sporazuma, ki bo predložen 30. novembra.

Spremembe v paragvajski vladi

BUENOS AIRES, 26. novembra. DNB. Iz Asunciona javljajo, da so odstopili trije člani ministrstva, ki so bili v vladi že pod prejšnjim predsednikom republike. Izmenjani bodo tudi visoki funkcionarji v vojski in mornarici. Sklepajo, da je s tem povečan vpliv sedanjega predsednika republike, generala Morinige v vodstvu države. Po nepotrjenih vesteh so nastali v

več krajih nemiri in upori.

BUENOS AIRES, 26. nov. DNB. Izpraznjena tri mesta v paragvajski vladi so že dopolnjena. Predsedstvo vlade in zunanjega ministrstva je prevzel polkovnik Valdez, minister vojske in mornarice je Ninez, vrhovni poveljnik vojske pa polkovnik Rolon. Polkovnik Santiago je prevzel vodstvo državne policije.

Ameriška finančna pomoč Angliji?

WASHINGTON, 26. nov. DNB. Britski poslanik Lothian je imel dalje posvetovanje z Rooseveltom. Po konferenci je Lothian ponovil svojo sobotno izjavo, da je Velika Britanija podvzela akcijo za novo večjo nabavo letal. Na sestanku je bilo tudi govora o finančni podpori USA Angliji.

WASHINGTON, 26. nov. DNB. Predstavniki tiska so vprašali zunanjega ministra Hulla, kaj je na stvari glede finančne pomoči USA Veliki Britaniji. Hull je odgovoril, da ni imel doslej nobene prilike, da bi bil informiran o tem, da pa je takšna pomoč po znanem Johnsonovem zakonu nemogoča. Preden bi se pa USA lotile takšnega postopka, bi morale konzultirati kongres.

NEW YORK, 26. nov. Stefani. Po sestanku z Rooseveltom je imel poslanik Lothian dolg razgovor z zunanjim ministrom Hullom. Izve se, da Roosevelt ni dal posebnih zagotovil za pomoč Veliki Britaniji, vendar so mnenja, da bo Anglija dobila prihodnje leto večjo pomoč v nabavi letal in municije. Vprašanje finančne pomoči bo razpravljano še v kongresu.

NEW YORK, 26. nov. DNB. Zvezne pomorske oblasti izjavljajo, da je Anglija stavila predlog za nakup osem tovornih parnikov po 5000 ton. Kot kupec se javlja prekomorska družba White Star Line.

BORZA. Curii, 26. nov. Devize: Beograd 10, Pariz 8.85, Newyork 4.31, Milan 21.75, Berlin 172.50, Budimpešta 84.

NIČ VEČ KREDITA ZA ZVEZO NARODOV

BERN, 26. nov. Havas. V švicarskem preračunu za l. 1941 ni več vnešen kredit za Zvezo narodov.

CIAP KOMISAR V SIRIJI

ŽENEVA, 26. nov. DNB. Bivši prefekt pariške policije, Ciap, ki je imenovan za vrhovnega komisarja in poslanika v Siriji in Libanonu, je bil sprejet pri Lavalu v poslovični avdienci. Jutri se bo vkrcal v Marseille na ladjo in odplul na Bližnji vzhod.

ANDREWS PREDSEDNIK ULSTERSKE VLADE

LONDON, 26. nov. Reuter. J. M. Andrews, severnoirski finančni minister, je postal predsednik vlade.

Večeslav Vilder o starem in novem Beogradu

Ameriški tempo v prestolnici — Reaino gledanje na izgradnjo države — Pomembna lega Beograda in njega življenjski utrip — Zdaj dominira zunanja politika

Brodski »Riječ« prinaša zanimivo izjavo prvaka SDS, senatorja Večeslava Vilderja, ki jo je dal sotrudnikom lista. Na vprašanje, kaj lahko izjavi o svojem daljšem bivanju v Beogradu, je Vilder dejal:

»Mesec dni sem bil v Beogradu. Nisem se mogel odtrgati od prestolnice Jugoslavije. Nikoli še nisem občutil takšnega tempa, rekel bi ameriškega tempa v Beogradu. Poznam Beograd še iz dobe, pred 40. leti. Se za vlade Obrenovićev smo prišli v Beograd iz Osijeka. Z dr. Lorkovićem sva z globokim zadovoljstvom ugotovila, kako vsi uradi, od vojaških do ostalih govore — hrvatski. Tedaj, l. 1902 in 1903, smo v potlačeni in obsojeni Osi-jeku izdajali Strossmayerjev dnevnik »Narodno Obrano«. Ta list je pomenil tedanji položaj in program Slavonije: da se Hrvti in Srbi ubranimo pred tujim navalom, ki nam je pretil s propastjo... Po revoluciji, ko se je Hrvatska rešila 1903 dvajsetletnega banovanja grofa Khuna, Srbija pa Obrenovićev, so nastale med Zagrebom in Beogradom sistemske vezi. Razni kongresi in razstave so nas vedno bolj spoznavale z ljudmi v Beogradu. Ob neki priliki me je nastanil Milan Pribičević v skromni ulici tedanjega predsednika »Narodne Odbrane«, slovitega generala Bože Jankovića, katerega sliko z originalnim podpisom mi je odvzela policija ob neki preskavi kot »dokaz« mojih vez s to »revolucionarno« organizacijo...

Po svetovni vojni sem večkrat bival v Beogradu nego v Zagrebu. Intenzivno sem doživljal vsako politično peripetijo. Kako smo se spopadali s mučili s stanovanjem! Danes mi je težko misliti, da sem tedaj moral prositi prijatelja dr. Šifferja, da me je vzel k sebi v bolnišnico na Vračarju, ker tudi za najdražji denar ni bilo mogoče dobiti dostojne, čiste sobe. Danes pa so mnoge najmodernejše palače vrgle v senco celo naš Zagreb...

Tempo političnih idej modernega Beograda sicer ne gre s korakom nebotičnikov. Politični tempo je zasidran v ljudskih dušah, zato se ne more razvijati po volji. Ljudskih duš ne morete mesiti, kakor cement za izgradnjo palač. Takšno je realno gledanje na izgradnjo naše države. Samo tisti je dober graditelj, ki dobro pozna elemente, s katerimi zida ter ne zamenja moči lesa z jeklom.

Beograd je bil na živlu dveh rek vedno vreden mostobran za pot na vzhod. Zdaj je s prvotno železnico skozi moravsko-var-darsko dolino postal mostobran zveze med dvema morjema. Zato je bil vedno na zgodovinski presečnici.

Edinstvo Slovencev v obrambi domovine

Predstavniki in člani nacionalnih prosvetnih, vzgojnih in kulturnih društev, med drugimi Sokolstva, Zveze kulturnih društev, narodno obrambnih, bojovniških in omladinskih organizacij so ugotovili, da je bitoljska nesreča prepričevalno pokazala popolno povezanost vseh Jugoslovancev v teh težkih dneh. Tudi odločne besede hrvatskega bana so bile prežete z istim spoznanjem. Ob tej priliki so slovenski nacionalni, prosvetni in kulturni delavci ponovno izrazili svojo trdno prepričanje, da je edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov najtrdnjši temelj naše narodne svobode in neodvisnosti. Zato so odločni čuvati našo svobodno jugoslavijo pod vodstvom narodne dinastije Karađorđevićev povsod in vedno z vsemi silami, v zavesti, da sta volja naroda do svobode in pripravljenost na vse žrtve najmočnejše orožje v borbi za kralja in domovino.

Kultura

Prevod dveh tujih pisateljev v nemščino

Nemške založbe so si zadale zadnji čas nalogo prevajati različne tuje pisatelje v nemščino ter jih tako seznanjati z nemško čitajočim občinstvom po svetu. Na ta način bo gotovo opravljeno hvalevredno delo, ker bodo pisatelji malih narodov, ki s svojimi knjigami v originalu ne morejo seznanjati širšega kroga čitateljev, postali znani tudi med drugim narodi. Upamo, da bo sčasoma tudi kakšen naš pisatelj prišel na vrsto. Založba »Frankh« v Stuttgartu je izdala dve knjigi, prevoda iz francosčine in holandsčine. Prva knjiga »Marie d'Agoult«, je biografski roman (304 str.) Francoska pisateljica Claude Aragonnès je napisala biografijo o grofici Mariji d'Agoult, prijateljici slavnega madžarskega pianista Franca Liszta in materi Kosime Wagnerjeve. Knjiga o romantični ljubezni mladega glasbenika in lepe grofice Ma-

varno. Tam vrvi na vse strani politikov, pa več ali manj vplivnih ljudi. Tako je nastalo močno javno mišljenje, ki živo reagira na vsak dogodek. Težko onemu, ki o tem ne vodi računa.

Skozi mesec dni so zgodovinski dogodki udarjali na živce Beograda: italijansko-grška vojna, bombe v Bitolju, Molotov v Berlinu. V Beogradu skoro ni družine, ki bi je prejšnje vojne ne zadele več ali manj težko. Beograd in Srbija sta občutila na svojem telesu strahote vojne. Zato si nihče ne želi vojne. Toda, vsak zna dobro oceniti metode bojevanja v dobi vojne. Vojna zvijača in vrednost junaškega srca... Ali ste videli, kako sijajno

je javnost reagirala s prispevki za žrtve v Bitolju?

Zdaj dominira zunanja politika. Od nje zavisi vse. Vsi grešimo, ker se ne moremo iznebiti malenkostnih domačih skrbi in zadevic. Danes je bistvena svoboda, neodvisnost naše skupne hiše. Ni druge možnosti ne drugega reda, ki bi Srbom, Hrvatom in Slovincem dal boljše pogoje za večjo svobodo in blagostanje, kot jo proži Jugoslavija. Temu spoznanju moramo prav vse podrediti. Krepitev notranje fronte in obče solidarnosti v obrambi nam more ohraniti mir ter nas povesti žive in zdrave skozi vse neprimike. Morda nas bo skupna briga še jače povezala za bodočnost, nego desetletja lagodnega življenja.

Tuj kruh je grenak, tuje sonce ne greje!

V Zaječarju so v nedeljo praznovali žalosten spomin na grozodejstva, ko so Bolgari po zasedbi Niša aretirali blizu 20 pravoslavniških duhovnikov, jih odvedli v sotesko pri Beli Palanki in jih tam zaporedoma postrelili. Edino proti Miliji Jončiću se je posrečilo pobegniti iz kraja krvavega zločina. Grobnice v Kačaniški soteski, v Kremnici pri Beli Palanki, v Surdulici, Nišu in Zaječarju pričajo o grdih zločestvih. Zastopnik arhierija, Stamenković je na svečanosti za pokojni žrtvami naslovil na mladino tople besede: »Priporočam ti, mladina, da zavrneš vse, kar je razdiralnega, vse, kar so ti nudili s pomočjo tuje propagande. Oboroži se z rodoljubjem in patriotiz-

mom, daj od sebe vse za obrambo poddedovanih dobrin. Mladina naj ve, da so tuji grizljaji kruha grenki in da tuje sonce ne greje tako kakor naše. Ljubezen našega naroda do svobode je sad velikanskega trpljenja premnogih žrtv. Svoboda nam ni bila darovana, morali smo se z velikanskimi žrtvami boriti zanjo. Vse, kar imamo, smo si priborili s puško in mečem. Zato smo vedno pripravljeni svoje pridobitve z istim orožjem tudi braniti. To je naša zgodovina, naša tradicija, pisana s krvjo naših najboljših sinov. Žrtve iz Bele Palanke so pa naš ka-žipot, večna straža in opomin, da je mogoče le preko trupel vzeti nam svobodo.»

Resen opomin Hrvatov treznim Bolgarom

»Nihče se ni bolj veselil akcij za pomirjenje med Srbi in Bolgari, kakor vprav Hrvati. Radostili smo se, videč, da nastopa nova doba v pomirjenju med dvema slovanskima narodoma. Pa tudi zdaj, ko se javljajo novi oblaki nad njima, želimo sodelovati iskreno z onimi, ki se trudijo, da odstranijo napetost. Dobro poznamo Srbe, poznamo jih tudi Bolgari, zato lahko s polno gotovostjo rečemo, da so pripravljeni na največje žrtve za ohranitev svojega ozemlja, ki je čaščno kot zibelka srbske države. Bolgari in Srbi se morajo zavedati skupnosti svojih interesov. Mislimo morajo na

bodočnost, ki bo za oba naroda lepa le tedaj, če se ustvari med njima prava solidarnost in prijateljstvo. Strinjamo se z bivšim predsednikom bolgarske vlade, da je treba v teh časih poslušati glas naroda. Znano je prislovno junaštvo Bolgarov, nič manj ni znano junaštvo Srbov. Ta odlična svojstva se ne smejo trošiti v medsebojnih razračunavanjih. Narod Balkana nimajo interesa, da se spuščajo v medsebojna razračunavanja. Jugoslavija ne bo storila ničesar, kar bi sprožilo nadaljnje spore. Naj tudi drugi temu sledijo in zgodovina jim bo dala pravično priznanje«, piše »Hrvatski Dnevnik«.

Spomin na junake dijaških čet iz Skoplja

Pred 25. leti je odšlo 1300 kaplarjev iz dijaških čet v Skoplju na bojišče. Mnogi so v junaških bojih izgubili življenje. Preostali so se zbrali v nedeljo in 400 izmed njih se je odpeljalo na Oplenac, kjer so položili na grob svojega vrhovnega poveljnika med svetovno vojno, kralja Aleksandra, velik venec. Prižgali so svečo in predsednik udruženja Borivoje Josimović je v patriotičnem govo-

ru naglasil, da »bo duh kralja Aleksandra vedno alfa in omega vseh preživelih v obrambi za domovino. Danes smo prežeti z istimi ideali, kakor pred 25. leti, ko smo Ti častno služili, naš zvesti vojni tovariš. Pred vsem svetom se zaklinjamo, v prepričanju, da mora biti Srbija prost in da imajo vsi južni Slovani pravico na svobodno, zedinjeno državo pod soncem.«

Pomanjkanje interesa za redno berilo

»Koroški Slovenci« piše o malomarnosti nekaterih ljudi za domačo knjigo in liste. Citira nemškega znanstvenika Grentrupa, ki pravi v svoji razpravi o materinem jeziku med drugim: »Človek se v svoj materni jezik ne rodi. Materina beseda mu je položena v naročje kakor dediščina, vendar si jo mora pridobiti s svojim trudom. Izvzemši telesa in duše ni bolj legitimne človeške posesti, kakor

je njegova materinščina. Narod, ki izgrbi svojo materinščino, se duševno razvrednoti. Ljudstvo, ki je zavrglo svojo prirojeno besedo, je zavrglo tudi svojo inteligenco in mora duševno otopeneti.«

Spoštovanje materine besede je torej naj-ožje zvezano z razvojem narodne inteligence in prvi pogoj za redno čitanje knjig in časopisov, zaključuje »Koroški Slovenci«.

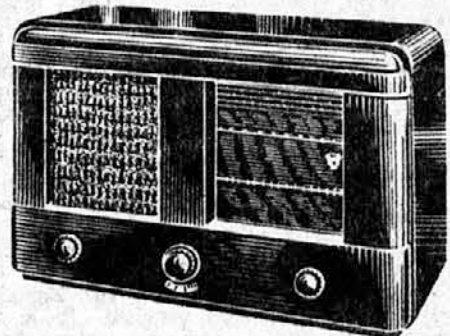
ju z njim pa tri mornarje, ki jih veže ne-sebično tovarištvo. Oba romana sta dostopna zaradi nemškega prevoda tudi našim ljudem, ki ne čitajo francoski ali holandski ter si ga lahko naročijo v Tiskovni zadrugi v Mariboru, Cankarjeva ul. 3.

k. Ljubljanska filharmonija bo nastopila letos v Beogradu. Med beograjsko, zagrebško in ljubljansko filharmonijo je bila sklenjena pogodba o medsebojnem gostovanju v cilju kulturnega zblizanja in spoznavanja Srbov, Hrvatov in Slovinccev. Dosedaj je že gostovala beograjska filharmonija v Zagrebu, a zagrebška v Beogradu. Sedaj bo pa prišla ljubljanska v Beograd. Ta ideja o medsebojnih gostovanjih je vsekakor zelo dobra. Če že ne drugega, se bodo vsaj ljubitelji glasbe v teh treh mestih lahko seznanili s celokupnim glasbenim ustvarjanjem in glasbenim življenjem pri nas, kajti filharmonije nastopajo z izvedbo domačih avtorjev.

nadstropja sta vrhunec gradbene tehnike.

Naši sprejemniki so vrhunec radijske tehnike!

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION
RADIO 150

RADIO d. z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
ANTON BREMEC, CELJE, Miklošičeva ulica 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta 11

svoj vzpodbudni članek na koroške rojake, naj se pogosteje poslužujejo slovenskega čti-va.

Velike skrbi povzroča padec romunske petrolejske proizvodnje. Lani v septembru so producirali 539.261 ton, letos se še 450.000 ton. V devetih mesecih lani je imela Romunija 4.630.000 ton, v letošnjih devetih mesecih 4.536.000 ton. Drugo leto se boje, da producirali 539.261 ton, letos le še 450.000 zadnjega potresa, ne bo dosegla niti štiri milijonov ton.

»Angležem so potrebne nove križarke, rušilci, polagalci in čistilci min ter podmornice,« pravi ameriški major Elliot. »Te ji je treba poslati, kajti mornarica bo imela zadnjo besedo v sedanji vojni. Bodočnost sveta je odvisna od skupne akcije angleške in ameriške mornarice, ki bosta zagospodovali oceanom.«

Proti raznašalcem lažnih vestí je nastopila tudi Švica. Ljudje, ki bi raznašali novice o obrambi države, bodo najstrožje kaznovani. Kazen do 30.000 frankov in leto dni zapora bo doletela tudi vse špekulante z živčjem in one, ki bi blago skrivali.

Ne 20.000, temveč 30.000 pilotov bo poslej izveščala Kanada na leto. Dominion dobiva neprestano nova, izpopolnjena šolska letala, ki omogočajo večji kader izveščancev.

Moko dobiva iz Turčije Sovjetska Rusija. V zameno pošilja na Turško razne stroje.

1070 ton volne in 500 ton bambaža so odpeljale ladje iz Carigrada v Romunijo. V zameno za to bo dobila Turčija romunski petrolej.

Kako je s prehrano okupiranih dežel

Znano je, da se je bivši republikanski predsednik Zedinjenih držav, Hoover zelo zavzel za prehrano krajev, ki jih je okupirala Nemčija. Londonski »Sunday Times« prinašajo zdaj članek finančnega urednika lista, v katerem pravi, da »bi Nemci sicer ne vzeli zase ameriških pošilk živila, rekvirirali bi pa v deželah določeni del domačih živil, kar bi v ostalem bilo isto za prebivalstvo. Primanjkovalo bi jim prav tako še dalje hrane«. List naglašja, da »se 10 parnikov, natovorjenih z žitom, lahko izpremeni v 187.000 ton krompirja po hranljivi vrednosti, ta pa v 16.875 ton alkohola. Iz tega bi spel lahko dobili 11.000 ton boncina. Ta b izadostoval 500 letalom, da dva meseca zaporedoma vsako noč napadajo London. Na podoben način bi se lahko izkoristile tudi pošiljke mesa in masti. Predelati bi ju lahko v glicerín, ki je važen čimtelj pri fabricaciji razstrelivov«.

Spomnite se CMDI

Gospodarske vesti

Križi in težave našega pomorskega prometa

Z vstopom Italije v vojno se je angleški blokadi in nemški akciji na morju, pridružila še italijanska morska blokada. To je bil za pomorski promet, prav posebno še v Sredozemskem morju, nov težak udarec.

Posledice za naš pomorski promet, za naš uvoz blaga po morju, nam lepo ponazorujejo sledeči podatki. Od začetka vojne med Nemčijo in angleško-francoskim blokom, pa do vstopa Italije v vojno, t. j. v razdobju september 1939 — maj 1940, je prispelo v naše luke 63.163 ladij s tonažo 10.075.000. Seveda so te številke radi angleške blokade in nemške akcije na morju mnogo manjše, kakor pa številke iz istega razdobja pred vojno t. j. razdobja september 1938 — maj 1939, ko je prispelo v naše luke 71.806 ladij s tonažo 13.893.000. Tonaža prispelih ladij se je torej radi vojne in blokade zmanjšala za 3.818.000 ton oz. za 28%. Pri tem se je zmanjšala tonaža prispelih ladij pod tujo zastavo za 54%, a pod jugoslovansko za 18%. Angleška morska blokada in nemška akcija na morju sta zadali našemu pomorskemu prometu, kakor vidimo iz teh podatkov, težak udarec, pri čemur je posebno trpel uvoz z ladjami pod tujo zastavo.

Situacija pa se je poslabšala po vstopu Italije v vojno. V tromesečnem razdobju junij—avgust 1940 je prispelo v naše luke 23.913 ladij s tonažo 3.206.000. Zmanjšanje v primeri z istim razdobjem prejšnjega leta, t. j. junij—avgust 1939 (to so zadnji trije meseci pred vojno), ko je prispelo v naše luke 30.516 ladij s tonažo 6.308.000, je ogromno. Tonaža je samo v treh mesecih zmanjšana za 3.102.000 ton oz. za 39%.

To je bil nov udarec za naš uvoz. Zmanjšanje tonaže, ki je pred vstopom Italije v vojno znašala 28%, znaša po vstopu kar

49%, računano vsakokrat v primerjavi z istim razdobjem pred izbruhom vojne. Potrebno je omeniti pri tem, da je po vstopu Italije v vojno huje trpel tudi uvoz z ladjami pod jugoslovansko zastavo. Zmanjšanje tonaže pri ladjah, prispelih pod jugoslovansko zastavo, ki je znašalo pred vstopom Italije v vojno, kot smo videli le 18%, znaša po vstopu 39%, torej še enkrat toliko, dočim pri ladjah pod tujo zastavo pred vstopom 54%, a po vstopu 88%, torej zdaleka ne še enkrat toliko.

Na podlogi teh podatkov lahko razumemo, zakaj se paroplovne družbe, uvozniki in izvozniki pri nas tako pritožujejo nad slabim morskim prometom in zakaj skuša vlada rešiti vprašanje blokiranih ladij.

Kot smo že poročali, sedaj urejujejo vprašanje blaga, namenjenega nam, ki so ga blokirali Italijani v svojih pristaniščih. To vprašanje je namreč predmet razgovorov viceguvernerja Narodne banke dr. J. Belina v Rimu.

Po poročilih tujih listov, so italijanska razsodišča priznala Jugoslaviji približno tri četrtine blaga, ki je bilo blokirano v italijanskih pristaniščih, a bilo namenjeno za Jugoslavijo. To je seveda blago, ki je prišlo iz neutralnih dežel. Predstavlja vrednost mnogo milijonov dinarjev. Glede preostale četrtine blokirane blaga, namenjenega Jugoslaviji, so ga po poročilih teh listov italijanska razsodišča končno veljavno zaplenila z motivacijo, da prihaja iz dežel, ki so v vojni z Italijo. Katero blago bomo dobili, a katero ne, bo verjetno rešeno v jugoslovansko-italijanskih trgovinskih pogajanjih.

Ne glede na to kako bo rešeno vprašanje blaga, ki ga je blokirala doslej Italija v svojih pristaniščih in katero je bilo namenjeno nam, so perspektive nadaljnjega razvoja pomorskega prometa z nami zelo slabe. Sigurno je, da bo radi italijansko-grškega konflikta naš pomorski promet še bolj nazadoval.

Zahteve hišnih posestnikov

Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo je imela občni zbor, ki je potekal tudi v znamenju njenega 20 letnega obstoja. Delegati so obravnavali dosedanje delo ter na koncu sprejeli dve resoluciji. Med njihovimi zahtevami in ugotovitvami naj navedemo najvažnejše: Uredba o zaščiti stanovanj bo imela za posledico pomanjkanje stanovanj. Lastniki ne smejo povišati najemnin, čeprav se je tudi za njih vse po-

dražilo. Najemnine so danes za 9,5% nižje kot l. 1914 in za 29,50% nižje kot l. 1925. Pri odmeri davka naj se zviša vsaj odbitek za vzdrževanje hiše in amortizacije za 40%.

Na zborovanju so obravnavali tudi razdelitev cestnih fondov, napravo zaklonišč, se izrekli proti etažni lastnini, govorili o raznih taksnih in davčnih vprašanjih itd.

sredstvi, pa izročitelju pošiljatve. Brzjav o podaljšanju veljavnosti odpremnega dovoljenja se mora združiti z odpremnim dovoljenjem.

Interesenti, ki hočejo nabaviti drva na področju banovine Hrvatske, morajo zahtevati odpremna dovoljenja od centrale za kurivo v Beogradu.

Za dobavo drv za kurjavo s področja banovine Hrvatske je treba centrali za kurivo posebej vnaprej nakazati 2% prevoznine od maksimalne cene drv za kurjavo franko vagon-vlačilec nakladalna postaja. Nakazilo mora iti na čekovni račun centrale za kurivo pri Poštni hranilnici št. 56.137.

Porast hranilnih vlog v državi

Po poročilu Narodne banke hranilne vloge naraščajo kljub vsem neprilikam v sedanjem svetu. 1. septembra letos so znašale vloge v bankah in hranilnicah 10.180 milijonov din, za 164 milijonov din več kot 1. avgusta in za 85 milijonov din več kot 1. maja letos. Pri zasebnih denarnih zavodih je znašal dvig v prvem triletnem letu 102 milijona din, pri državnih denarnih ustanovah pa je znašal porast hranilnih vlog 223 milijonov din! Cel-

Trije veliki mostovi v gradnji

Največji most, ki ga pri nas gradijo, je most čez Savo pri Bosanski Gradiški, na cesti Banja Luka—Okučani. Dolg je 258 m. Mostne stebre s pnevmatičnimi temelji gradi domače podjetje, železno konstrukcijo pa Krupp. — Jugoslovansko-danske tvrdke gradijo skupno drugi največji most na cesti Novi Sad—Petrovgrad čez Tiso pri Zablju, ki bo dolg 401 m. — Kmalu bo končan eden izmed najlepših mostov na Balkanu, ki ga gradijo preko Tare na državni cesti Nikšić—Plevlje v Črni gori. Most bo iz armiranega betona. Gradijo ga domače tvrdke. Njegova posebnost je 107 m dolg lok, postavljen v višini 150 m nad reko. Skupna dolžina mostu bo 435 m.

g Izvoz hlodov domačega oreha. Na temelju rešitve finančnega ministra je dovoljen izvoz 500 vagonov furniranih hlodov domačega oreha proti plačilu polom kliranga. Izvoz tehničnih orehovih hlodov je prepovedan. Vsi oni, ki žele sodelovati pri izvozu, naj predložijo pregleden spisek s potrebnimi podatki za vsak hlood posebej in zaprosijo za uradno potrdilo. Podrobna pojasnila dajejo šumarski referenti.

g 10% pšenice je zasejano letos več kot lani v naši državi.

g Prva naprava za pridobivanje plina iz rjavega premoga je začela obratovati v bližini Tule. Plin pridobivajo pod zemljo tako, da zgoreva rjava premog s pomočjo mešanice kisika, zraka in pare.

g Kuhinjske odpadke bodo zbiral v nekem madžarskem provincialnem mestu po navodilih poljedelskega ministra. Po izkušnjah v tem mestu bo potem organizirano zbiranje po vsej državi.

g Največja holandska tovarna umetne svile v Arnhemu je sklenila, da bo začela izdelovati umetno volno iz mleka in tekstilno celulozo.

g Norveška tovarna aluminija je razstavila v Oslu najrazličnejše izdelke. Poleg običajnih aluminijastih izdelkov, kot so razne kuhinjske posode, pribor itd., so tudi vrata, okenski okvirji, vagoni, tramvaji, konzervne škatle, kabljske vrvi itd. ter celo barve, kajti dognali so, da se drobci aluminija radi lepijo na vse predmete.

g Tobačni inštitut z eksperimentalnim in tobačnim skladiščem gradijo v Prilepu.

g Kuhanje žganja iz koruze in drugih pridelkov, iz katerih dobivamo moko, morajo finančne kontrole po nalogu finančnega ministra najenergičneje zatirati.

Dovoljenja za prevoz drv

Centrala za kurivo je izdala podrobna navodila glede prevoza drv. Proizvajalci in lesni trgovci dobijo dovoljenja preko pristojnih združenj v krajih potrošnje, državnim in samoupravnim uradom in ustanovam, industrijskim podjetjem in zasebnikom pa bo dajala dovoljenja centrala neposredno.

Zato morajo producenti in trgovci zahtevati odpremna dovoljenja od pristojnega združenja trgovcev v sedežu okraja, na katerem leži razkladalna postaja, vsi ostali pa neposredno od centrale za kurivo. Centrala za kurivo bo izdajala odpremna dovoljenja v prvi vrsti za količine, za katere obstoje fiksni zaključki, zatem pa za količine, katere bo centrala sama dodelila. Odpremna dovoljenja se bodo izdajala v mejah določenih fiksnih mesečnih kvot za posamezna mesta in okraje v pasivnem področju, določenih na osnovi potreb vsakega posameznega okraja, odnosno mesta do konca aprila 1941.

Prisilna združenja trgovcev bodo pri zahtevi izdaje odpremnih dovoljenj od centrale za kurivo upoštevala, da skupna količina, za katero se zahtevajo odprem-

na dovoljenja, ne prekorači mesečne kvote odnosnega mesta in okraja kakor tudi da posamezne tvrdke sodelujejo v dobavah v sorazmerju svoje poslovne kapacitete v prejšnjem času. Prav tako morejo industrijska podjetja in zasebne ustanove zahtevati odpremna dovoljenja za količine, ki ustrezajo njih mesečni potrebi. Vsak tovor drv mora imeti odpremno dovoljenje centrale za kurivo. Za prevoz po železnici se bodo odpremna dovoljenja izdajala za količine po 15 ton, za prevoz z vlačilcem in drugimi prevoznimi sredstvi za količine, ki ustrezajo nosilnosti odnosnega prevoznega sredstva. Odpremna dovoljenja, izdana po centrali za kurivo, bodo veljala 30 dni od dneva izdaje.

V kolikor bi se drva zaradi prevoznih ali drugih ovir ne mogla prevoziti v določenem roku, bo centrala za kurivo brzojavno podaljšala veljavnost dovoljenja za nadaljnjih 30 dni.

Pri pošiljativah, ki gredo z železnico ali ladjo, bo brzjav o podaljšanju veljavnosti odpremnega dovoljenja sporoden neposredno načelniku postaje, pri pošiljativah, ki gredo z drugimi prevoznimi

mišljevala, ali naj napiše Jimmyju pismo. Že od prvega dne je videla, kako se dogodki razvijajo. Zbala se je odgovornosti. Če bi se slučajno karkoli zgodilo, če bi na priliko Kristina storila neumnost, bi zvalili krivdo nanjo. Tega se je jasno zavedala.

Zelo rada je imela Kristino. Četudi nikoli ni bila za to, da se Kristina poroči z Jimmyjem, je vendar sedaj poskusila vse, da bi ju spet spravila in pripeljala na pravo pot.

In zato je sedaj spet načela pogovor o tej stvari.

— Kdaj pojdeš v London, Kristina?

Kristina jo je nerazumljivo pogledala in vsa zardela.

— V London! Nikoli ne pojdem več tja ... Nikoli, da veš!

Gladys je na to molčala.

Kristina pa je vznemirjeno nadaljevala:

— Vem, hotela bi, da bi šla k Jimmyju. Dopovedati mi hočeš, naj se slednjič le zavem svoje dolžnosti. Toda reči ti moram, da ne veš, kaj govoriš. Saj vendar ne veš, da me Jimmy sploh nima rad in si želi, da se mu izognem v življenju. Znašiti bi bil presrečen, ko bi iznenada umrla. Prost hoče biti ...

— Zdi se mi, da se motiš. Prepričana sem, da Jimmy ...

— Ti o njem ničesar ne veš. Ti ne veš za one dni, ki sem jih preživela, predno sem se vrnila. Vseeno mi je, četudi ga nikoli več ne vidim. Zdajle imam priliko, da mu pokažem, da ni edini možki na svetu.

Gladys še nikoli ni slišala Kristino govoriti na tak način. Presenečena jo je prekinila.

— Take reči nerada poskušam, Jimmy, je tvoj mož in ti si ga imela rada. To, kar občutiš sedaj, ne more na stvari prav nič izpremeniti. Toda dobro vem, da si ga nekoč nad vse ljubila.

— Kar sem iskala, to sem našla. Zares ni bil vreden, da sem se toliko gnala zanj. Da, takrat sem bila velika neumnica in nisem vedela, da mož nikoli ne ljubi žene, ki si je je svest. Ko bi mogla pričeti znova, da, kako vse drugače bi ravnala. Nikoli bi mu ne pokazala, kako ga ljubim.

Gladys se je zdelo, da stvar vendar še ni tako izgubljena, kajti v Kristininem glasu je bilo še mnogo onega starega hrepenenja. V očeh so ji zalesketale solze, a jih je naglo zadržala.

— Nikar o tem več ne govori.

Toda Gladys je vztrajala.

— Verjemi mi, ni še prepozno. Kljub vsemu še lahko izglediš preteklost in poskusiš znova. Glej, tako mlada si še, a tudi Jimmy je še prav za prav fant. Vse življenje je še pred vama. — Vstala je in stopila h Kristini. Nežno ji je položila roko na ramena. — Zakaj le nočeš odpustiti in pričeti znova? Poskusi še enkrat, verjemi mi, da še ni prepozno!

Kristina jo je odrinila in skočila pokonci kot ranjena.

— Zares, saj ne veš, kaj govoriš. — Ostavi me samo, samo ... — in je zbežala iz sobe.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

44

Kettering jo je pogledal: — Znašiti zastopate interese gospoda Challonerja?

— Veste, da ne. Nikoli si nisem mislila, da je on pravi mož Kristini. Še pred leti, ko je še bil fantek in smo se skupaj igrali, je kazal znake čudovite sebičnosti. Toda Kristina ga je že takrat ljubila. Oboževala ga je, ker se ji je zdelo, da mu na vsem svetu ni para.

— In sedaj? — je vprašal.

— Danes zjutraj je prišlo pismo. Jimmy je bolan in jo prosil, naj ga obišče.

— In?

— Ni hotela. Rekla mi je, da gre raje v Heston.

Ketteringu so žarele oči. Prevzel ga je občutek zmagovalstva.

Gladys pa se je nanaglem obrnila k njemu:

— Zdi se mi, da bi vas brez srca ubila, če bi se tega veselili. Vse to sem vam povedala zategadelj, da boste vedeli, kako močno je že pod vašim vplivom. Tako drobna je in slaba ter nesrečna, da prav zdaj bi mogla stopiti napak korak, ki bi ji ga bilo žal vse življenje ...

— O čem govorita? — ju je Kristina vprašala z vrat. Stopila je k njima. — Mislija sem, da ste že odšli, — je pre-

senečena dejala.

— Ne; z gospodično Leightonovo sva debatirala o višji etiki, — je kratko dejal. Segel je Gladys v roko. — Torej, zбоgom, — je še posebej poudaril.

Gladys se je jedva dotaknila njegovih prstov.

— Zbogom, — je še rekla in segla Kristini okoli pasu. Kettering pa je stopil v avto, ne da bi se ozrl na Kristino. Pogledal je motor in se naglo odpeljal.

— Ali sta se kregala? — jo je vprašala Kristina. Precej nejevolje je bilo v njenem glasu.

Gladys se je zasmejala.

— Kregala? Zakaj neki bi se kregala z gospodom Ketteringom? Kar se poznavam, sem izpregovorila z njim nekaj deset besed.

— Toda videti je bilo, da si mu imela precej povedati, — je Kristina pikro dejala.

Vrnili sta se v hišo.

Pri večerji je Gladys namerno spet pričela govoriti o Jimmyju.

Naglo sta pospravili večerjo; ves čas sta molčali. Kristina je bila bleda in zamišljena, Gladys žalostna in zaskrbljena. V zadnjih dneh je Gladys precej pre-

Novice

Vprašanje nove železniške postaje v Murski Soboti

Že od nekdaj je največja zapreka razvoju Sobotne železnice. Sedanja železniška postaja — ki je bila zgrajena pred dobrimi 35 leti, ko je bila Sobota še zakotna vas — zdaleka ne odgovarja prometu in razvoju Sobotne, ki se je v zadnjih letih razvila v središče celega Prekmurja in Pomurja. Sobotskemu kolodvoru manjka poleg postajnega poslopja veliko skladišče in tudi več tirov, kar v mnogočem ovira hitro obratovanje tovarnega prometa. Tudi pri velikem osebnem prometu manjka primeren peron, posebno pa večja in modernejša čakalnica. Sedanja čakalnica ni samo pretesna, temveč celo neuporabljiva, saj v njej ne najde prostora niti 10 ljudi. Mnogo potnikov, ki zvečer nimajo nobene zveze z gornjim Prekmurjem, je prisiljenih prebiti vso noč pod vedrim nebom. Zato se pogostokrat zgodi, da so klopi vzdolž Kolodvorske ulice polne utrujenih potnikov, ki so tako vso noč izpostavljeni dežju in mrazu samo zato, ker v čakalnici ni prostora. Tudi kolodvorska restavracija, ki bi bila še edino zatočišče potnikov, je vsak dan ob 21. že zaprta. Kot drugo važno vprašanje je razširitev skladiščnega prostora in dograditev več pristopnih tirov. Mnogo trgovcev in lifestantov mora spričo pretesnega prostora po cele dneve čakati, predno

lahko pristopi k iztovorjenju oz. natovorjenju blaga.

Mnogo pritožb je tudi zastran večno zaprtih železniških zapornic obcesti proti Rakičanu. Neprestano premikanje preko ceste zaustavlja promet po tej najprometnejši cestni žili Prekmurja, kar gre predvsem na račun pomanjkanja razpoložljivih tirov na kolodvoru. Avtomobili, vozovi in pešci se čestokrat po cele ure gnetejo pred zaprtimi zapornicami in krivijo železniško upravo. Gotovo je, da so te pritožbe upravičene tembolj, ker bi po vseh pravih morala biti tu spričo preogromnega prometa podvozna cesta.

Potreba vseh teh važnih prometnih naprav na postaji čedalje nujnejša, kajti promet in razvoj Sobotne se od leta do leta rapidno veča. Sicer pa je železniška uprava v svrhu preureditve kolodvora že odkupila za to potrebno zemljišče, vendar razen dograditve enega pomožnega tira, še dozdaj ni ukrenila nič potrebnega.

Zato je nujno potrebno, da se v najkrajšem času reši dokončno tudi to vprašanje, ki nima važnega pomena samo za Soboto, temveč za vse Prekmurje, ki ima tu sedež svojega celotnega gospodarskega gibanja.

—J.

Sezonski delavci se vračajo

DOMOV SO POSLALI OKOLI 100 MILIJONOV DINARJEV

Iz Nemčije prihajajo vlaki z našimi sezonskimi delavci, ki so bili letos spomladi, poleti in jeseni na sezonskem delu. V Nemčiji je bilo letos 12.000 delavcev iz naših krajev, ki so bili zaposleni pri poljskih delih, v industriji in rudnikih. Zadnji čas so Nemci iskali vedno več strokovnih delavcev, ki pa jih mi nismo mogli dati, ker so bili zaposleni v domačih podjetjih. Zato so odšli na sezonsko delo večinoma poljski delavci. Od svo-

jega zaslužka so poslali delavci domov okoli 100 milijonov din. Na poti v domovino je okoli 5000 sezoncev, ki se zbirajo v Gradcu, od koder se z vlaki vračajo v domovino. Nemčija je tudi letos dovolila našim sezoncem, da smejo odnesti s seboj raznega blaga v vrednosti do 2000 din brez carine. Zato je tudi pri nas v teku akcija, da tudi pri nas ne bodo za to blago plačali carine.

Na avtobusih ukinjene povratne karte

Potniki avtobusov na podeželskih progah so uživali to ugodnost, da so dobili povratne karte, ki so bile znatno cenejše. Te ugodnosti se je potujoče prebivalstvo vedno posluževalo, kar je tudi razumljivo, ker so te karte veljale 3 dni. Sedaj pa so mariborska mestna podjetja, sigurno iz materialnih ozirnov, ukinila te

povratne karte, kar je med občinstvom zbudilo mnogo nevolje.

S pristojnega mesta smo obveščeni, da so se MP odločila za ukinitve povratnih vozovnic, ker bi morala v nasprotnem primeru zvišati vozovnico, kar bi potnike še huje prizadelo.

Pokopališče v Laškem bo treba povečati

Laško ima dve pokopališči, obe pa sta že tako natrpani, da je včasih že kar težko dobiti primeren prostor za zadnje bivališče. O izbiri prostora pa sploh ne more biti več govora. Že pred leti so odločujoči krogi razmišljali o razširitvi laškega pokopališča. Baje je tudi prostor na razpolago. Sedaj ko se je laška občina s komasacijo mnogo povečala, je to vprašanje še bolj aktualno. Zato bo treba resno misliti na povečanje pokopališča. Mestna občina naj sporazumno s cerkveno oblastjo izbere primeren prostor, ki naj bo spremenjen v božjo njivo.

Trboveljski drobiž

Z Abrahamom se je sestal te dni Sušnik Mirko, učitelj na II. drž. deški šoli v Trbovljah ter odlični sokolski in javni delavec.

Obvezna telesna vzgoja se izvaja sedaj le za gojence obrtno in trgovsko nadaljevalne šole. Občinski odsek za obvezno telesno vzgojo pa je medtem pripravil vse, da bi se mogla ta vzgoja izvajati za vse obveznike, ki jih je v občini 1137. Vsi ti obvezniki so sedaj porazdeljeni na 17 tečajev. Predvidoma pa bo začetek rednih nedeljskih vaj šele po 1. aprilu prihodnjega leta, ker ni v sedanjem občinskem proračunu potrebnega kritja za te tečaje.

Pretekla nedelja je bila v Trbovljah v znamenju nesreč. Tako si je na lovu pod Sv. Planino zlomil nogo sodavičar Romih Franc. — Na svojem stanovanju v Praprotnem pa je padel upokojeni rudniški

paznik Rotar Miha tako nesrečno po stopnicah, da si je prebil lobanju. — V jami vzhodnega obrata se je pri delu močno vsekalo v nogo rudar Rozman Franc. Poškodbe vseh treh ponesrečencev so težje značaja. Tukajšnji reševalci so jih pripeljali v trboveljsko bolnišnico.

„Planina evete“ je naslov skriptičnemu predavanju, ki ga priredi drevi ob 20. v dvorani Delavskega doma podružnica Slov. planinskega društva. Predava priznani fotomater-strokovnjak g. Karlo Kocjančič iz Ljubljane.

SAHARIN V VAGONU MED KROMPIRJEM

Nedavno je na murskosoboški železniški postaji nakladal krompir neki posestnik iz Gornje Bistrice v Prekmurju. Krompir je bil namenjen v Zagreb. V Zagrebu bi ga moral prevzeti trgovec, za katerega je bil krompir nakupljen. Kontrolne oblasti v Zagrebu so imele nalogo, da krompir pregledajo. Takoj po odprtju vagona so med krompirjem našle oblasti večjo količino saharina. Trgovec, ki bi moral krompir prevzeti, je med tem neznan kam izginil. Kako in kje je prišel saharin med krompir, še ni dognano.

Žena, ki je rodila tri otroke, postala moški

EDINSTVEN PRIMER V MEDICINI

V vasi Crniči pri Metkoviću živi 33-letna žena, ki se je zadnje mesece preobrazila v moškega. Najbolj zanimivo je to, da je ta žena rodila že tri otroke, sedaj pa se je morala zateči v bolnišnico, ker so moški znaki pri njej vedno bolj značilni. Grudi so izginile, mora se briti in mati treh sinov se je morala preobleči v moško obleko. Zdravnik, ki je to ne navadno ženo — sedaj moškega — pre-

Cestna dela

Maribor-Fram

Modernizacija in preložitve ceste Maribor - Fram lepo napreduje. Povsod so na terenu na delu številni delavci - domačini, ki pod vodstvom strokovnjakov pripravljajo cestišče. Zaradi teh del je promet sicer nekoliko oviran, vendar pa vozniki in avtomobilisti potrpe, ker vedo, da bodo dobili moderno cesto. — Dnevno si ogleduje cestna dela desetine ljubdi, ki z vidnim zadovoljstvom komentirajo dejstvo, da se je vprašanje omenjene ceste premaknilo z mrtve točke. Istočasno pa izražajo željo, da bi tudi podaljšek te ceste do Celja takoj po dokončanih delih nadaljevali in modernizirali.

o **Premeščeni so:** v carinarnico v Gornji Radgoni iz ljubljanske carinarnice Viktor Kregar, iz carinarnice v Gornji Radgoni v Niš Ljubomir Djukanović.

o **Mestno zavetišče na Jesenicah** je bilo slovesno blagoslovljeno s sodelovanjem ljubljanskega škofa dr. Rožmana. Stavbo so začeli graditi l. 1938. Idejne načrte je izdelal zagrebški arhitekt Korbar, podrobne pa arh. Platnar. Stroški za stavbo, zemljišče in opremo znašajo 2.213.434 din. V zavetišče je doslej sprejetih 18 oskrbovancev, mest pa ima za 50.

o **Za sodne pripravnike** so postavljeni brez pravice do plače diplomirani pravniki Anton Lahajnar, Marijan Pavlič, Rudolf Martinec iz Ljubljane in Gvidon Planinšek iz Trbovelj, vsi na okrožnem sodišču v Ljubljani, pri okrožnem sodišču v Celju pa Ivan Prodnik iz Velenja in Pavle Masle iz Laškega.

o **Neznanega utopljenca** je naplavila Drava pri falskem jezcu. Ker pri nas ne pogrešajo nikogar, domnevajo, da je priplaval truplo iz Nemčije.

o **Svinjsko kugo** so končno omejili v vseh okolišt. Jerneja na Dolenjskem. Njeno razsajanje je povzročilo precej škode.

o **Zdravniška služba** je razpisana za združeno zdravstveno občino Beltinci s sedežem v Beltincih. Prošnje morajo biti vložene do 15. decembra.

o **Iz državne službe:** Z ženske drž. gimn. v Ljubljani sta premeščeni prof. Vera Pirč na I. žensko real. gimn. v Ljubljani, prof. Milena Kobe pa na II. žensko real. gimn. Za zdravstvenega pristava pri okraj. nač. v Skofji Loki je imenovan urad. priprav. dr. Viktor Kocjančič.

o **Pokopali so ob veliki udeležbi** v Smarjeti pri Rim. Toplicah Antona Dremšaka, 52-letnega progovnega delavca, ki je bil v službi 30 let. Bil je izredno vester ter je vzdrževal svojo staro mater, sestro in sina. Prehladil se je in po daljšem bolehanju podlegel.

o **Lepo proslavo praznika zedinjenja** bo priredila agilna Sokolska četa pri Mali Nedelji v nedeljo, 1. dec. Po skupni proslavi vseh društev, ki bo v Sokolskem domu, uprizarjo najmlajši pripadniki čete globoko narodno igr. „Kralj Matjaž“. Čisti dobiček te igre bo za božično obdarovanje revne sokolske dece.

n. **Sklad za prehrano otrok** je ustanovila Jugoslovanska unija za zaščito otrok.

n. **Štirje vagoni so strmoglavili v prepad** blizu Jablanice pri Sarajevu, kjer je voda odnesla podporni zid ob progi.

n. **700 rudarjev je ostalo brez dela** v državnem rudniku v Mostarju, ker je voda zalila rove.

n. **Svojega moža je hotela odvaditi pitja** na ta način, da mu je vsula v vino paprike in luga. Moža so mučili hudi krči in so ga morali spraviti v bolnišnico v Bje-lovaru.

Celje

ZADRUŽNO ZBOROVANJE

V nedeljo se je v Celju zbralo okrog 50 delegatov Nabavljalnih zadrug na konferenco, ki se je vršila v mali dvorani Narodnega doma. Savez v Beogradu je zastopal 6 članov. Navzoč je bil tudi predsednik centralnega Saveza Miloš Stibler. Daljša poročila sta podala predsednik Stibler in šef blagovnega oddelka Hrvatske nov. Govorila sta o splošnem položaju pri nabavi življenjskih potrebščin, ki je zelo ovirana zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev. Tu in tam se pa tudi pozna še vpliv kapitalistov, ki poznajo samo svoje lastne interese. Zastopniki nekaterih zadrug so se izrazili, da se lahko sedaj dobi blago po drugih trgovinah za skoro isto ceno, kakor pri nabavljalnih združbah, zaradi česar trpi prestiž zadrug. Nekateri delegati so tudi iznesli željo, da bi se v Beogradu posredovalo, naj bi določbe o kontroli cen ne veljale tudi za nabavljalne zadruge.

c **Iz Celjskega šahovskega kluba.** Drugo verificirano in neverificirano moštvo ČSK bo jutri zvečer igralo v klubovi sobi hotela „Evrope“ svoj redni mesečni prvenstveni brzoturnir za november. Na razpolago so štiri lepa darila. Prijave se sprejemajo do 20. v klubovi sobi.

c **Mestno poglavarstvo celjsko** vabi one posestnike, ki so po letu 1918 pogozdili kakšno negozdno zemljišče, da se radi podatkov osebno prijavijo pri mestnem poglavarstvu ali pa pismeno dostavijo vestno sestavljene podatke do 15. decembra. Vse natančnejše je razvidno iz razglasa, ki je nabit na oglasnih deskah.

c **Andrejev sejem**, živinski in kramarski, bo v soboto 30. t. m. v Celju.

c **Gradbena delavnost** je letos v Celju prav živahna. Proti jeseni se je pričelo zopet graditi na teritoriji mestne občine več novih poslopj. OUŽD z vsa naglico gradi v Vodnikovih ulici novo palačo, trdnjaka Westen gradi na Golovcu lepo vilo in na Dobravi stanovanjske hišice, poleg tega pa gradijo tudi drugi privatniki na Sp. Planovžu in ostali okolici več enonadstropnih stanovanjskih hiš. Tudi tekom leta se je v mestu in okolici zgradilo več novih stavb.

c **Gradnja hodnika** ob Mariborski cesti od Rudarske šole skozi Gaberje lepo napreduje. Sedaj gradijo betonske podloge, katere bodo zalili z asfaltom. Obenem se je izvršila tudi kanalizacija ob Mariborski cesti. Prebivalci tega okoliša bodo tako prišli do modernega hodnika, ki so ga zahtevali že več let in je bil res nujno potreben.

57.000 HA ZEMLJE IN 2.800 HIS POD VODO

V Sremu in Bosni so posledice velikih poplav vedno huje. Doslej je vodovje poplavlilo nad 57.000 ha zemlje. Pod vodo je okoli 2.800 hiš in 13 tisoč ljudi je moralo bežati iz svojih domov ter se skriti v šolah in bližnjih naseljih. Takšnih poplav že od leta 1932. ni bilo. Neprestano deževje povzroča nove poplave in ljudje rešujejo živila ter obleko. Poplavljeni ozemlje je pregledal tudi gradbeni minister s spremstvom.

V soboto, 16. t. m. je bil v dvorani Glasb. Matice v Ptujju lepo uspeh koncert železničarskega pevskega zbora »Drava« iz Maribora. Zbor se nam je predstavil z dokaj pestrim sporedom. Slišali smo skladbe Juvana, Mirka, Adamiča, Pavčiča, Foersterja, Novaka, Spoljara, Caniča, Deva in Preglja. Zborovodja g. A. Horvat vodi zbor »Drave« z večjo roko že dolgo vrsto let. »Drava« razpolaga z dobrim glasovnim materialom, ki je v vseh glasovih lepo izenačen, zato se zlija njihova pesem v prijetno celoto. Posebna odlika zbora so dobro zasedeni drugi basi. Radi tega jim tudi bolje leže vertikalno (harmonično), grajene pesmi, kot horizontalno (kontrapunktično). Intonančna sigurnost zbora je v splošnem prav dobra, le drugi tenorji so tu pa tam za spoznanje manj sigurni. Posebno preglav-

vico jim dela zadevanje poltonov, kar pa je že tradicija naših zborov. Zborovodja polaga veliko važnost na izgovarjavo raznih sičnikov in šumnikov, kar mu tudi v polni meri uspe. Enako pazi na istočasno dihanje svojih pevcev. Pozdraviti je dejstvo, da zna zbor skoraj polovico programa napamet, pri čemer ne trpi izgovarjave in tekst. To je namreč točka, na kateri prepogosto trpe naši zbori, — posebno mešani.

Dinamično in ritmično je odpel zbor svoj koncert vzorno. Kar se tiče tempa, daje dirigent prednost mirnemu prej počasnejšemu kot prehitremu načinu izvedbe. G. Horvat kaže izredno sposobnost za interpretacijo narodnih ali napol narodnih, rekel bi fantovskih pesmi. Pevci slede njegovim izvajanjem točno in dosledno.

Najboljši del koncerta je tvorila prva polovica večera. Manj hvaležen za izvajalce kot za poslušalce je bil začetek druge polovice sporeda, čeprav so imeli pevci, kakor pevovodja s tem delom največ truda.

Dvorana Glasbene Matice, ki je namenjena bolj komornim večerom, je za tako močan zbor skoraj premajhna. Obisk koncerta je bil odličen, za kar gre velika zasluga železničarskemu pevs. zboru v Ptujju, posebno gosp. K. Orenu, ki se je res izkazal kot pravi stanovski in pevski tovariš.

Poslušalci so bili z izvajanjem koncertantov in njihovega agilnega in sposobnega pevovodje nad vse zadovoljni. »Drava« pa smejo tudi v bodoče pričakovati polno dvorano. G. J.

Koncert mariborske „Drave“ v Ptujju

Zanimivosti

Grkinje v luči ameriškega novinarja

Grška žena zelo aktivno sodeluje pri obrambi domovine

Dopisnik ameriškega dnevnika »New-York Times«, ki že več let potuje po Bližnjem Vzhodu, je prišel ob izbruhu italijansko-grške vojne v Grčijo ter se nastanil v Atenah. Med drugimi poročili je poslal svojemu listu tudi daljši članek o grški ženi.

Ameriškega novinarja je seveda najprej presenetila nenavadna lepota, ljubeznost in elegantnost Grkinj. Mimo tega ga je zanimalo, kakšnih lastnosti so Grkinje in kako sodijo o vprašanju ljubezni. Ugotovil je, da je Grkinja ponosna, samozavestna, resna in skrajno nedostopna. Vsa njena pojava je po njegovi sodbi zavita v nekakšno tajinstvenost, ki sije iz oči in obraza. Sicer pa pravi, da je nedostopnost Grkinj posledica stroge roditeljske vzgoje.

Kar tiče ljubezni se Grkinje popolnoma razlikujejo od nežnega spola vseh drugih narodov. Tu se mora moški pošteno in zares zvesto potruditi, da osvoji srce Grkinje. Najprej si mora sploh pridobiti njeno zaupanje; šele nato je govora o simpatijah. Grška dekleta terjajo od moškega vztrajnosti, neizmerne potrpljenja in dolgega čakanja ter upornega duševnega osvajanja. Mlada zaljubljena Grkinja je sramežljiva, da bi se ji Američanka ali Francozinja do solz nasmejali.

Toda kljub temu, da je Grkinja polna ženskosti in nežnih čarov kot le katera druga žena na svetu, zelo aktivno sodeluje v zgodovinskih dneh, ki so z vojno napočili za vso Grčijo. »Udeležba Grkinj v sedanji vojni in obrambi ni bila posamična, ampak se izraža v popolnem in solidarnem nastopu vseh Grkinj«, pravi ameriški novinar.

Mlade Grkinje so neverjetno strogo in resno vzgojene ter vsestransko izobražene. Grkinja ponoči ne zapušča doma ter se predaja zabavi, kot je to navada v drugih državah. Grkinja sama ne hrepeni po zabavi izven domače hiše. Na drugi strani pa je treba reči, da uživajo

grške žene veliko svobode in pravic, kakršnih v drugih državah ni. Mlada Grkinja more biti na priliko lastnica svojega osebnega računa v banki. Ima pravico, da zahteva svoj osebni potni list. Neomejeno razpolaga s svojo imovino. Kadarkoli hoče, lahko zapusti svoje domovino.

Grkinje so odlične uradnice in delavke, četudi sorazmerno mnogo kasneje

vstopajo v življenjsko borbo kot žene v zapadnih evropskih državah ali Ameriki. Na vseh mestih so s solidarnimi nastopi dosegle zavidanja vredne položaje. Čim pa se Grkinja poroči, takoj zapusti svoje službeno mesto v pisarni ali kjer koli že ter se vsa posveti svojemu domu in družini. Radi tega pa tudi tako veliko zahteva od moškega, ki naj bi ji bil v zakonu življenjski drug.

Pontonske čete gradijo most

Reke tvorijo pri napredovanju čet važno oviro, ki pa jo vojska s svojimi pontonskimi četami kaj naglo odstrani, ko v kratkem času zgradi čez reke zasilen most

300.000 novih stanovanj

TODA ŠELE PO KONČANI SVETOVNI VOJNI

V Nemčiji so že sedaj pričeli izdelovati velike načrte za dobo, ki bo nastopila po končani vojni. Med drugim je te dni nemško časopisje objavilo, da je vodja Adolf Hitler poveril dr. R. Leya, da sestavi načrt za gradbeno petletko, ki bo pričela po vojni. Po tem načrtu nameravajo zgraditi v Nemčiji že v prvem letu po vojni 300.000 novih stanovanj. Poleg večjih stanovanjskih blokov je v načrtu tudi gradnja družinskih stanovanjskih hišic in celih drobnih stanovanjskih naselbin. Nova stanovanja so namenjena v prvi vrsti družinam z otroki. Radi tega bo štiri petine novih stanovanj takih, ki bodo imela po najmanj tri sobe z vsemi ostalimi pritliklinami. Najemnine v teh novih stanovanjih pa ne bodo več sloneli na starem načelu rentabilnosti, ampak se bodo odmerjale po dohodkih posame-

zne družine: čim več dohodkov bo imela družina, tem višja bo stanarina in obratno.

ZA DIRIGENTA

znamenite newyorške »Metropolitan Opere« je bil postavljen Italian Ferruccio Calusio.

Številke iz telefonskega kralje stva

V NEW YORKU ZVONI TELEFON VSAK DAN 8 MILIJONKRAT

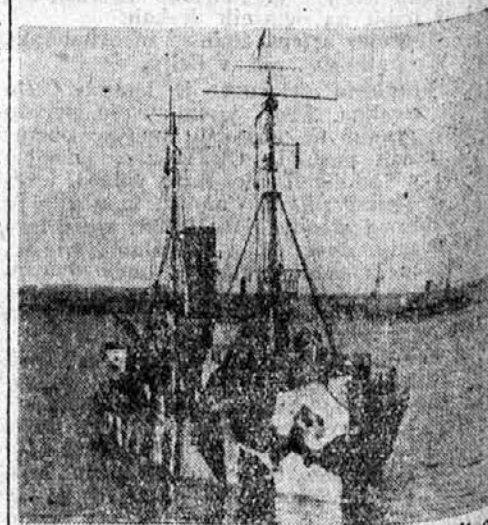
Ko je pred 80 leti nemški fizik Filip Reis izdelal prvi telefon, nihče ni slutil, da bo v tako kratkem času osvojil ves svet. Že dvajset let nato so 1880 imela vsa večja mesta v USA svoje telefonske centrale. Kmalu na to pa so primeru sledile tudi evropske države. V Nemčiji je bila otvorena prva telefonska centrala l. 1881. Sprva je služil telefon kot običilno sredstvo le na manjše razdalje. Ko pa so iznašli ojačevalec, je postal telefon splošno običilo vsega sveta, tudi na največje razdalje.

Največji razmah pa je doživel telefon po svetovni vojni, ko so države ukinile visoke telefonske tarife. Ameriška družba American Telephone and Telegraph Company navaja v svoji izdani statistiki, da je število telefonskih naročnikov na vsem svetu poraslo od 14,9 milijona pred vojno na 42,6 milijona do 1. jan. 1940. Od tega odpade 48% vseh telefonskih naročnikov na USA. Na drugem mestu je Nemčija, nato Anglija, Francija Kanada, Japonska in Sovjetska Rusija. Med vsemestimi je na prvem mestu New York, ki ima 1,7 milijona telefonskih naročnikov. Za njim pride Chicago, London in Berlin. V USA je dnevno do 78 milijonov telefonskih pogovorov. V samem New Yorku zveni telefon dnevno do 8 milijon-

krat.

Iz omenjene statistike tudi posnemamo, da znaša celokupna telefonska žična napeljava na svetu 135 milijonov kilometrov. S to dolžino žice bi lahko napeljali dvojno telefonsko linijo med našo Zemljo in Mesecem.

Minolovci

Ob Kanalu je Nemčija razvrstila številne ladje, s katerih lovijo posadke mine

Bolezen, ki ljudem zagreni sladkor

Tisočeri konzumenti se bodo nasmehili: »Da, saj je dandanašnji sladkor zares grenak! Če bi ne bilo teh visokih cen, bi znabiti še mogli govoriti o sladkem sladkorju, tako pa... To je že res. Toda tokrat vam hočem opisati novo bolezen, ob kateri je bolnikom sladkor grenak. V znanstvenem svetu so namreč odkrili neko novo, doslej neznano bolezen, ki je dobila latinsko ime »aglycophagia«. Bolniku, ki oboli za to bo-

lezni, je vsaka sladka snov grenka. Prvi znaki bolezni so v tem, da bolnik ne mara več zavživati sladkorja, medu, sladkega sadja in podobno. Poleg tega pa ostane bolnik močno nervozen. Zanimivo je, da bolniki enako reagirajo na sladkor in saharin, dočim nekatere sladke kemične snovi prenesejo. Zdravniki sklepajo odtod, da ima bolezen svoj izvor v okusu. Ugotovljeno je bilo, da je bolezen dedna

— Za vraga, kje si pa ti staknil nahod?

Aristotel in njegov človek

Srečava se s prijateljem filozofom. Trenutno študira Aristotela, in ker sem za take reči zmeraj dovzeten slušatelj, mi spotoma postreže z majhnim predavanjem o ideologiji tega velikega grškega misleca, Platonovega učenca, ki je živel v letih 384—322 pred Kristom.

Aristotelovi moralno-filozofski nazori, — tako mi razlaga moj filozof — so jasno izraženi zlasti v njegovem pismu na sina Nikomaha, ki je nekaka duhovna oporoka. Tu postavlja Aristotel načelo, da je čednost človeka največja dobrina in vir vse zemeljske sreče. A kaj je čednost? Tu pa spet postavlja načelo »prave sredine«. Npr. vstojenost namreč je tista trajna usmeritev volje, ki se drži primerne sredine, kakor ustreza razumu in kakor bi jo določil »mislilec človek«. V tem Aristotelovem smislu leži torej čednost vedno med dvema napakama, med dvema skrajnostima, namreč med pretiranostjo in pomanjkljivostjo. Tako je na primer hrabrost prava sredina med strahopetnostjo in noro predzornostjo; ponos — sredina med častihlepnostjo in pretirano ponižnostjo; radodarnost — sredina med skopostjo in zapravljivostjo; pohlevnost — sredina med topo ravnodušnostjo in togotnostjo. Podobno kakor njegov učitelj Platon pa postavlja Aristotel tudi neko »univerzalno čednost« in ta je po njegovih mislih pravičnost. Njo povzdiguje nad vse in jo slavi kot »jutrano in večerno zarjo«.

»Kakšen je bil torej idealni tip Aristotelovega človeka prave sredine?« vprašujem.

»Mož, stoječ z obema nogama na stvarnih tleh življenja. Ne sanjač in ne materialist. Ne starokopiten in ne prevrten. Ne svojeglav in ne sebičen. Zmeren v uživanju. Prijazen in odkrit do svoje okolice, samozavesten, a ne bahaški in ne prevrten. Vrednost posesti ceneci, a ne stiskavo se oklepajoč denarja in blaga ali lahkomišelnost ga razsipajoč. Dobrega

mnjenja sveta ne prezirajoč in ne precenjujoč. V sreči ne vriskajoč in v viharju ne omahujoč in obupajoč. Postavam pokoren, a ne slepo jim podložen, modro jih presojač in s pravičnostjo jih izpopolnjujoč. Tukaj ima Aristotel najbrže v mislih izvrševalce zakonov, uradnike, kateremu priporoča širokogrudnost.«

»Gotovo! In dobro bi bilo to našim birokratom zapisati v album: ne bodite hlapi paragrafov, ampak njihovi gospodarji. — A dovoli, prijatelj, da te vprašam, kaj pa Aristotelovo stališče do države? Iz gimnazije mi je ostal v spominu njegov »politikon zoon«, da je človek politično bitje (študentje smo rekli, politična žival) — to mi malo razloži.«

»Da, s tem svojim izrekom, ki je postal tako slavna krilatica, je Aristotel hotel označiti človekovo družabno naravo. Torej da je človek že po svoji naravi politično bitje. S tem je tudi glede na razmerje med poedincem in državo povedano dvoje: prvič, da vsak človek potrebuje državo kot vse ljudi istega rodu in jezika obsegajočo skupnost in da torej logično in etično ta država stoji nad poedincem. Drugič pa iz človekove družabne narave sledi, da je slehernik s slehernikom povezan, vsi medsebojno pa so povezani s skupnim pravom, ki mu obliko in vsebino daje država.«

»Vse v vsem«, — tako je končal naš filozof, — Aristotelova etika stremi vzgojiti zgledega človeka in zgledega državljan in se v njej zreali tisti prosvetljeni starogrški tip, ideal grškega človeka v svoji najboljši dobi. Človeku današnjega časa bo le v prid, če se vanj ogleda.«

»Zato je Aristotel danes spet aktualen, in ker je bil Macedonec, nam je še posebej simpatičen,« sem pripomnil, vse to zapisujo.

Maribor

Košaki se v davčnem sporu še niso odločili

Uvedba 5% socialnega davka za zimsko pomoč — Pater Valerijan častni občan — Pred pogajanji mestne in košaške občine

Včeraj popoldne je bila v krčevinski ljudski šoli 30. seja košaške občine, katero je vodil župan g. Franjo Kirar. Seja je bila zelo važna, ker bi naj občinski odbor zavzel stališče proti odločbi davčne uprave za mesto Maribor, ki je sporne zneske na zaostalih davkih od meljskih tovarn na košaškem teritoriju razdelila in določila košaški občini za nazaj do vključno leta 1937 123.000 din. Zato je bilo za sejo veliko zanimanje.

Po uvodnih formalnostih so občinski odborniki soglasno sprejeli predlog, da se imenuje frančiškanski župnik pater Valerijan Landergott za košaškega častnega občana. Namesto diplome bo občina prispevala 500 din za nakup keliha za frančiškansko cerkev.

Zaradi naraščajoče draginje je postalo socialno vprašanje košaške občine nad vse pereče. Občina nima po proračunu nobenih rezervnih fondov za zadovoljitev vedno številnejših potrebnih prosilcev. Lanska nabiralna akcija je pokazala, da se na ta način ne more zbrati zadostnih zneskov, ker se večina premožnejših občanov brani plačati prispevkov. Da v bodoče ne bodo prosjačili, je občinska uprava v Košakih sklenila uvesti socialni davek na vse posredne davke, ki znašajo 502.239 din. Odbor je sklenil uvesti 5% socialno določilo, kar bo dalo letno 25 tisoč 120 din. Poleg tega je občina krčevinski šolski kuhinji in šolski kuhinji pri Sv. Petru dala po 3000 din podpore.

Najvažnejša točka dnevnega reda je bila razprava o davčnem sporu glede meljskih tovarn. Naša javnost je bila napčno poučena, da sta določili znesek 123.000 din košaški občini za zaostale davke do leta 1937 davčni upravi za mesto Maribor in za okolico, res pa je, da je tako odločila samo davčna uprava za mesto Maribor. Seveda gre košaški občini tudi davčni zaostanek za vsa leta od 1937 do danes, kar bi po ključu, ki ga je določila davčna uprava za mesto Maribor, dalo košaški občini skupno s 123.000 din okoli 600.000 din, če pa vztraja občina pri svojih prvotnih zahtevkih, bi morala dobiti za vsa leta do danes okoli 1.200.000 din.

Nato je župan prečital dopis g. bana dr. Natlačena z naslednjo vsebino: Preden banska uprava o zahtevku košaške in mestne občine mariborske odloči, poziva mestno občino in občino Košaki, da se medsebojno sporazume. Sporazum bi bil skleniti s skladnimi sklepi mariborskega mestnega sveta in košaškega občinskega odbora. Za osnovo sporazuma priporoča banska uprava, da občina Košaki odstopi zahtevani industrijski predel v Melju, mestna občina pa kompenzira občini Košaki izgubo posestnega stanja in davčne moči s tem, da ji da gotove gospodarske ugodnosti trajne vrednosti. Če sporazum po tej poti ne bi uspel, naj se obe občini s sklepi občinskih zastopstev podvržeta izreku razsodišča. Sestavo razsodišča bo vodilo okrajno načelstvo Maribor levi breg, obe občini pa naj predložita banski upravi rezultat sporazuma.

Košaški občinski odbor je razpravljal o referatu davčne uprave za mesto Maribor, ki je poslalo odločbo, zoper katero je možna pritožba samo glede načina razdelitve na finančno direkcijo v teku 30 dni po izročitvi. Ta rok poteče 15. decembra. Občinski odbor še ni zavzel svojega stališča in je sklepanje o tem preložil na prihodnjo sejo. Izgleda pa, da bodo po natančnem razmotrivanju pogajanja z mestnim svetom mariborskim. Občinski odborniki košaški so izrazili željo, naj bi mestni svetniki vsaj sedaj, ko je bila priznana z vseh strani košaški občini pravica do davkov meljskih tovarn, pokazali razumevanje za mirno rešitev tega davčnega spora. Priključitev je stopila sedaj v ozadje, ker je treba rešiti vprašanje davkov. Sklep včerajšnje seje pa je, da hoče košaška občina pravično razdelitev davkov.

Nato je občinski odbor rešil še več vprašanih. Med drugim tudi to, da bo občina prodala svojo hišo ob državni cesti v Košakih št. 6 najvišjemu ponudniku.

Hiša je na zelo prometnem kraju in gotovo ne bo težko najti kupca. Tudi več ubožnih vprašanj je bilo ugodno rešenih. Občinski uslužbenci od najnižjega do najvišjega bodo prejeli po 100 din mesečne draginjske doklade. Za 60 otrok v mariborskih meščanskih šolah bo plačala

košaška občina 25.620 din, proračun osnovne šole v Krčevini znaša 26.000 din, proračun deške osnovne šole pri Sv. Petru 16.000 din, dekliške osnovne šole pri Sv. Petru pa 11.400 din. Vsi proračuni so bili sprejeti.

-ig.

Maribor je počastil spomin škofa in narodnega buditelja Slomška

V nabito polni stolnici je bila sinoči ob 20. spominska svečanost ob priliki 140. letnice rojstva slovenskega škofa dr. A. M. Slomška. Navzoči so bili tudi številni mariborski odličniki: mestni poveljnik gen. Matija Parac s soprogo, župan dr. Juvan s soprogo, oba okrajna načelnika dr. Šiška in Ajlec, rektor bogoslovja dr. Hohnjec, predsednik okrožnega sodišča Hudnik, predsednik okrajnega sodišča dr. Lavrenčič, senator dr. Schaubach s soprogo, polkovnik Kiler, predstojnik policije Kos, podžupan Žebot s soprogo, dr. Leskovar, dr. Tominšek, prisostvovala pa je tudi mariborska duhovščina z vladiko dr. Tomažičem na čelu.

Koncertni del so izvajali zbor Slovenskega pevskega društva »Maribor«, dirigent Janez Ev. Gašparič, prof. Ubaldo Vrabec (gosli) in prof. Gregor Zafušnik (orgle). Spored je obsegal sledeče točke: 1. Gallus, Omnes de Saba venient, Slomšek, Misijonski križ, oboje za zbor, Vav-

ken-Kimovec, Pesem pastirčkov, zbor in orgle. 2. Nedbal, Romanca, op. 6, 1. Gosli in orgle. 3. Bortnjanskij, Heruvimska pjesen, zbor, Davidov, Priidite paklonim se, zbor. 4. Grečaninov, Arijia iz suite, op. 81, gosli in orgle. 5. Sattner, Evharistični jetnik, zbor in orgle. 6. Lipinski, Adagio iz koncerta, op. 21, gosli in orgle. 7. Sattner, Vstal je Gospod, zbor in orgle.

Po koncertnem delu je imel vladika dr. Tomažič kratek spominski govor, kjer se je spomnil zaslug Slomška kot dušnega pastirja ter narodnega buditelja in učitelja. Sledila je molitev za blagor domovine in za beatifikacijo Slomška, nakar je zbor »Maribor« zaključil lepo uspelo spominsko svečanost.

Danes dopoldne pa je počastila Slomškov spomin mariborska Prosvetna zveza, ki je položila na njegov grob na starem pokopališču lep lovorjev venec.

Grajski kino

Od torka dalje sijajni vefilm **Beli jorgovan**

Jeanette Mac Donald — Eddy Nelson

Pozor! Petek premijera velike Puškinove novele**Dunja, poštarjeva hči**

Čevljarji in pomočniki so se pogodili

Na mestnem poglavarstvu so se včeraj pogajali mariborski čevljarji in pomočniki zaradi mezd. Že po kratki debati je bil dosežen sporazum. Mojstri so pristali na to, da bodo plačevali iste mezde, kakor jih predvideva kolektivna pogodba za ljubljanske pomočnike in razen tega 35% doklado. Pomoč-

niki v mestu Mariboru so razdeljeni v dva razreda: v prvem so prvorazredne moči, v drugem pa ostali mestni pomočniki ter prvovrstne strokovne moči na podeželju, ki spada v področje združenja. V tretjem razredu so vsi ostali pomočniki v okolici Maribora, ki spadajo k združenju.

Popis telesno in duševno defektnih otrok

Jugoslovanska Unija za zaščito otrok potrebuje v zaščitne svrhe popis vse telesno in duševno defektne ter izprijene dece in mladine do 21. leta starosti. Tozadevni popis bo izvršilo mestno poglavarstvo.

V ta namen vabimo vse starše in rednike, da do konca novembra osebno prijavijo ob uradnih urah socialno-političnemu uradu mestnega poglavarstva, Rotovski trg 9, vse nedoletne otroke, tako svoje, kakor tuje, za katere skrbijo, ki imajo kako večjo telesno napako ali hibo, ki so duševno manj razviti in zaostali in one, ki so sicer telesno in duševno zdravi, pa so izprijeni, neubogljivi in udani potepanju ter nagnjeni k slabemu, t. j. take, za katere bi bila potrebna prisilna vzgoja v kakem vzgajališču ali pobojševalnici.

BREZPLACNA GLEDALIŠKA PREDSTAVA ZA REVEZE

Kakor prejšnja leta, bo priredilo tudi letos Narodno gledališče na narodni praznik, 1. decembra, popoldne ob 15. brezplačno gledališko predstavo za siromašne sloje. Predvajala se bo Golarjeva ljudska veseliga »Vdova Rošinka«.

Vsi mestni ubožci, ki prejema stalno mesečno podporo, ki ne stanujejo v občinskih zavodih ter ne prejema hrane v mestni ljudski kuhinji in se za predstavo zanimajo, naj se prijavijo do četrtega, 28. novembra t. l., v socialno-političnem uradu, Rotovski trg 9, kjer bodo prejeli vstopnico.

m V carinski službi so premeščeni h glavni carinarnici v Mariboru višji carinski kontrolor Franjo Brumen iz Dravograd-Meža, carinski kontrolor Maksimilijan Sajko iz Zameta ter Lavoslav Strekelj iz Biograda na moru, iz Maribora pa je premeščen k carinarnici v Nišu višji carinski kontrolor Božidar Knežević.

m Zvečeli smo, da bodo pri prslavi 500 letnice Ivana Gutenberga, 7. dec. v Narodnem gledališču sodelovali: Vojaška godba, »Grafika«, Celjani in solisti.

m Na Ljudski univerzi v Studencih predava v četrtek, 28. t. m., nastavnica meščanske šole ga. Milica Stupan o »Sodobnih navetih našim gospodinjam«.

m Obrtniško predavanje. V okviru Slovenskega obrtnega društva v Mariboru bo predaval ban. arhivar g. Fr. Baš o zgodovini mariborske obrti v dvorani »Ljudske univerze« v Mariboru, Slomškov trg, v sredo, 27. novembra 1940, ob 20. uri prosti vstopnici. Gg. mojstre, pomočnike in starejše vajence ter tudi ostalo občinstvo, ki se za predmet zanima, vljudno vabimo.

SOKOLSKO DRUŠTVO MARIBOR-MATICA priredi v proslavo Zedinjenja v soboto, dne 30. novembra 1940, ob 20. uri **SLAVNOSTNO TELOVADNO AKADEMIJO** Vstopnina din 10 in 25. — V nedeljo, dne 1. decembra 1940, ob 11. dopoldne **SLAVNOSTNO ZBOROVANJE** V nedeljo, 1. decembra 1940, ob 20.30 **SLAVNOSTNI PLES** Vstopnina din 15.— Slavnostni kroj narodne noše, temna obleka. Vse prireditve se vršijo v **Sokolskem domu**. Predprodaja vstopnic pri **PUTNIK-u**.

m Razglas. Svoječasno je bilo odrejeno, da privedejo lastniki svojo živino (konje) in vprežna vozila k popisu in pregledu 8. decembra t. l. pred vojaško komisijo za popis živine, ki bo poslovala na dvorišču kasarne 32. artil. polka. Vsi dajalci pa se tem potem obveščajo, da bo navedena komisija poslovala na sejmističu pri mestni klavnici (Oreško nabrežje) ter da je popis in pregled živine in vozil za območje mesta Maribora določen na dan 6. decembra 1940. Vsi dajalci iz Maribora bodo radi tega ponovno pozvani v mestni vojaški urad, kjer bodo glede popisa prejeli nova navodila. Predsednik: Dr. Juvan, s. r.

m Združenje mlinarjev in žagarjev, ki šteje 73 članov in 29 pomočnikov, je imelo pri »Zlatem konju« svoj letni občni zbor pod predsedstvom Karla Erlicha. Na zborovanju so obravnavali razna aktualna vprašanja svoje stroke, med drugim tudi glede prispevkov v melioracijski fond ter glede enotne mlinске tarife za vso Slovenijo. Na bansko upravo so sklenili napraviti prošnjo, naj bi se v pogledu malih mlinov na podeželju nič ne izpremenilo. Izvoljen je bil tudi pomočniški izpraševalni odbor.

m Na Trgu svobode so zgradili prostor, kjer bo stal spomenik kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Delavci trdke Jelenec-Slajmer so že pričeli z zemeljskimi deli za temelj spomenika.

m Močna slana je pobelila davi mariborske in okoliške vrtove in polja. Na Pohorju je zapadel sneg ter je zaradi tega tudi v dolini temperatura padla.

»Deseti brat« na studenskem sokolskem odru

Sokolsko gledališče v Studencih bo priredilo v soboto, 30. novembra, in nedeljo, 1. decembra, vsakokrat ob 20. v Sokolskem domu trodejanko »Deseti brat«, ki jo je dramatisiral režiser Fr. Sornik, režija pa bo v rokah Korčija. Z igro bo zvezana tudi proslava državne praznika. Sodelovala bo godba »Drava« in pevsko društvo »Enakost« iz Studencev.

m **MLADENSKI IZGLED**. Delovna žena ali žena iz družbe želi ohraniti svoj obraz svež. Laboratorij »SALVA-KOSMA« je dal v promet 3 kreme in to Salva »NANA«, »VIVIAN« in »DARLING«, katera daje ob stalni uporabi Salva vegetabilne parne kopeli za obraz, mladeniški izgled in svežino.

m **Daljnovid za reledno radijsko postajo** na Tezmem je začelo graditi mestno elektriško podjelje. Postaja bo imela lasten transformator, da bodo lahko dobili tok one napetosti, ki ga bo postaja za obratovanje potrebovala.

m **Pred dnevi je nekdo ukradel** Debenjaku Francu iz Studencev v veži neke gostilne v Vetrinjski ulici s kolesa okoli 220 dinarjev vreden dinamo, ki ga je s silo odlomil. Debenjak je včeraj zopet prišel v gostilno ter opazil na nekem kolesu dinamo, ki je popolnoma podoben njegovemu ter se mu je poznalo, da ga je moral nekdo s silo odtrgati s kolesa. Poklicani stražnik je ugotovil lastnika kolesa, ki je trdil, da je kupil dinamo na Glavnem trgu od nekega neznanca za 50.— din. Ko je stražnik zahteval prometno knjižico, je izjavil, da je tudi kolo šele kupil od nekega neznanca za 300.— din. Ker je tako oboje sumljivega izvora, a se osumljeni ni mogel zadostno legitimirati, so ga pridržali v zaporu, kolo pa zaplenili. Kolo je znamke »Elektro« z evid. št. 2-1556564-24.

m V gramoznici v Stražunskem gozdu, ki jo je zaradi zadnjega deževja zalila voda, je utonil 76 letni bivši posestnik Simon Zumer iz Stražgonjcev. V temi je zašel v bližino jame ter padel vanjo. Ker ni bilo nikogar v bližini, je utonil.

m **Zaradi padavice** je ponoči umrl 19 letni pomožni delavec Franc Vincečič, ki je prenočeval pri prevozniku Anderluhu na senu. Ko so ga zjutraj iskali, so ga našli mrtvega.

m **Vol je zabodel** v hrbet 37 letno posestnikovo ženo Elizabeto Potočnikovo iz Frama.

* **TOPLE RUTE**, lepe modne vzorce ima v veliki izbiri in najceneje modna trgovina **MIRKO BRECKO**, Maribor, Aleksandrova c. 23.

* **Važno za člane!** Castniki in voj. uradniki bivše avstro-ogrške vojske in njihovih vdove, ki so imeli svoje poročne kavicje vložene v obligacijah »4% obveznic srebrne ali zlate rente« — ter so te v letu 1923 predali radi zamene finančnemu ministru (Generalni direkciji drž. dolgov v Beogradu) in imajo za to potrdilo, naj se do 29. novembra 1940 z dopisnogo prijavitjo: Mestni upravi Maribor, Združenja upokojenih častnikov in voj. uradnikov kraljevine Jugoslavije.

* 5. — 6. decembra veliki **Miklavžev** večer s kabaretno predstavo v Veliki kavarni.

* **Pevsko društvo »Kolo«** vabi vse, ki imajo veselje do petja, da se prijavijo v novi pevski zbor. Pevske vaje bodo vsak tork in petek ob 20. uri v Narodnem domu. Vabljeni so vsi, ki še niso člani drugih pevskih zborov. Prva vaja se vrši danes ob 20. uri. Odbor.

* **Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, »BATA«.**

m **Nočno lekarniško službo** bosta vršili od 23. do vključno 29. nov. Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85 ter lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Narodno gledališče

Torek, 26. nov., ob 20.: »Na cesaričin ukaz«. Red A.

Sreda, 27. nov.: zaprto.

Četrtek, 28. nov., ob 20.: »Za narodov blagor«. Red C. Premiera.

Premiera Cankarjeve komedije »Za narodov blagor« bo v četrtek, 28. novembra. S tem bo izpolnjena dolgoletna želja Cankarjevih častilcev, da pride ta s posebno duhovito satiro pisana in tudi zabavna komedija po daljšem presledku zopet na mariborski oder. Premiera bo v spomin na 40 letnico, ko je Cankar dovršil to svoje odlično delo, za čigar krstno predstavo se je skozi več let bil hud boj v Ljubljani, ki pa je bila slednjič sprejeta s triumfom, kakršnega dotlej v Ljubljani ni doživelo še nobeno slovensko delo.

Kino

* **Grajski kino**. Danes na splošno zahtevno »Beli jorgovan« Jeanette Mac Donald, in Eddy Nelson, izborna igra, krasno petje.

* **Esplanade kino**. Danes zadnjič odlični vefilm »Baron Trenk« s Hans Albersom. Sredo največje ameriško remek delo »Beau Geste«.

* **Kino Union**. Od danes prekrasen umetniški francoski film »Labudova smrt«. V glavni vlogi naša rojkinja Mija-Corak Slavenska.

Film

Življenjska usoda tvorca slavne Micky-miške

NJEGOVI STARSI SO BILI REVNI KO CERKVENA MIS

Walt Disney, tvorec popularne in slavne Micky-miške in neštetihih grotesknihih filmov, ob katerih se človek nasmeje do solz, ni Američan, kot se splošno sodi, ampak Španec. Prvotno se je pisal za Josea Luisa Guirao Zamora. Rodil se je 1901 v Mojcaru v provinci Almeriji v Španiji. Krščen je bil v farni cerkvi v Guazamari. Leta 1903, ko je bila v Španiji strahovita lakota, se je kot dveleten otrok preselil s svojimi starši v Ameriko. Njegovi starši so dobili delo na farmi veleposestnika Disneya. Kmalu nato so starši umrli. Za siroto sta se zavzela Disneyjeva, ki sta fanta kasneje tudi posinovila ter je dobil po njiju tudi priimek Disney. Mladi Španec je že v zgodnji mladosti pokazal velik risarski talent. Njegovi drugi starši so ga radi tega poslali na umetnostno akademijo v Chicagu. Odtod je potem našel pot k filmu ter pričel osvajati ves svet s svojo ljubko miško.

Te življenjske usode Walta Disneya nihče ni vedel vse do izbruha državljanske vojne v Španiji. Nekaj tednov pred izbruhom vojne je namreč prejel mojararski župnik Disneyjevo

pismo, v katerem ga Disney naproša za krstni list, ki ga je potreboval za poroko z Lilian Bounsovo. To odkritje je bilo seveda za neznanca in zavrnjeni Mojarar velika izredna senzacija, kajti vaščani so še tisti dan postali silno ponosni, da se je v njih sredi, v tem revnem gorskem naselju, rodil tako slaven umetnik, ki je osvojil ves svet. Državljanška vojna je za nekaj časa prekinila slavo. Toda čim je bilo vojne konec, so se vaščani spet spomnili svojega rojaka. Župnik je pričel mrzlično iskati njegov krstni list, toda zaman. Vojna vihra je uničila v vasi in na fari vse dokumente. Ugotovili pa so, da živi v Mojcaru precej Disneyjevih sorodnikov. O njegovih starših pa ni bilo mogoče dobiti podrobnih podatkov. Izvedeli so le toliko, da se je oče poročil v Guazamari s Izabelo Zamora Asensio, ki je bila na dan poroke že preko-račila 40 let starosti. Poleg tega pa so se ugotovili, da so bili Disneyjevi starši najbolj revna družina v granadski gorski vasi Mo-jacaro.

PRIZORI IZ FILMA ROBIN HOOD (WARNER BROS)

Vlasta Burian v filmu „Okrožni urad“

Znani češki komik Vlasta Burian je pokazal tudi v filmu »Okrožni urad« vse značilnosti svoje komike in svoje priznane igralske sposobnosti. Veseli češki film nima drugega namena, kot zabavati, nuditi razvedrila in pozabiti vsaj za nekaj časa pred tegobami sedanjih težkih časov, kot to navaja tudi nekaj pisanih predgovorov filmu. Snov sama ima mnogo možnosti za vesele in zabavne trenutke, vendar je mnogokrat človek presenečen, kako prav po »buriansko« spretno se izogiba satiri in ostaja zvest začetni nalogi, ki so si jo njegovi tvorci zastavili. Film ima v vsakem pogledu vse dobre lastnosti češke produkcije. Našel je, kot vsi češki filmi tudi mnogo občinstva. Posebno pa ga je dobro sprejelo občinstvo, ki je v njem hote iskalo zabave in pozabiti nad vsakdanjostjo, kar je naš hotel doseči.

„En dan v Beli hiši“

V nekem filmu ameriškega filmskega podjetja MGM sta prikazala slavna filmska zvezd nika Mickey Rooney in njegova partnerica Judy Garland življenje ameriškega predsednika Roosevelta in njegove žene v Beli hiši.

Film »En dan v Beli hiši« kaže predsednika, kako sedi pred mikrofonom in govori svojemu narodu, kaj vse je tisti dan storil za njegov blagor. Njegova žena sedi pri kaminu poleg njega in pleče nogavice. Nato tudi ona pove milijonom ljudi, kako je preživela dan. Film je zelo zanimiv, ter so si ga ogledali skoraj vsi Američani brez velikih izjem.

Francoski film

„Obala v megli“

V francoskem filmu »Obala v megli« smo imeli redko priliko videti slavnega fran-

GRETA GARBO (MGM)

coskega karakternega igralca Jeana Gabina. Vsebinska filma je zgodba dveh ljudskih bitij, katerih srca so po težkih razočaranjih v življenju vendarle našla ljubezen in srečo. Zaživela v hrepenenju po lepšem in svobodnejšem življenju, ki ga je pa to mrčno okolje s svojo težo moralo strti že takoj ob prvih korakih. Režija je dobra, posebno pa posnetki pristanišča in zakotnih beznic, meglenega nabrežja, dežja in nočnih prizorov. Odlično igranje Jeana Gabina pa dopolnjuje drugi znameniti francoski karakterni igralec Michele Morgan.

f. Joan Crawford je te dni sprejela častni karje in jim svečano izjavila, da se ne bo nikoli več poročila. Dejala je, da v srcu ženske, ki se posveti umetniškemu poklicu, ni mesta za ljubezen. Ona je med možem in svojim poklicem volila drugo. Vse govoriče, da se bo kmalu tretjič poročila, so popolnoma brez podlage.

Izumitelj zvočnega filma je bil ključavničar

Berlinski fizik Hans Vogt je bil pred leti še povsem neznan. Kot radiotelegrafist mornarice se je mladi ključavničar seznanil z elektrotehniko. Studiral je in postal slaven elektrotehnik ter fizik, ki se je pomembno uveljavil tudi na polju kinematografije. Ko je Vogt nekega dne gledal neko kinopredstavo v Kiehu, mu je prišlo na misel, da bi dal igralcem na filmskem platnu tudi govor. Po svetovni vojni je z dvema tehnikoma proučeval možnost takšnega

aparata, ki bi pri predvajanju filma proizvajal tudi zvoke. Pred osemnajstimi leti je pokazal Vogt prve rezultate svojega dela. Nemčija je dolga leta odbijala nakup njegovega patenta, tako da si je moral Vogt poiskati kupca v tujini. Kupil ga je neki Švicar, ki ga je prodal v Ameriko, odkoder se je patent vrnil leta 1929. kot »nov izum«. Zvočna filmska aparatura je proslavila Vogtova ime po vsem svetu.

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, prekladi, dopisovanja in ženitvenjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni davek za enkratno obliko znaša din 2.—. Znesek za malo oglašje se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga te vplačati v osmu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409.—. Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora brložititi znakma za 3 din.

SLUŽBO DOBI

Sprejem TRGOVSKO POMOČNICO po možnosti manufakturnistko, kot pomoč v decembru. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »december«, 20447-2

MAJERIJA

poštenega in zanesljivega, z dvema ali tremi delovnimi močmi, sprejemni na večje posestvo blizu Maribora. Ponudbe na ogl. odd. lista pod »Poštenost«, 20441-2

preizkušen redilni prašek za svinje pospešuje apetit in hitro zdebelenje. Uspeh z jamčen! 1 zav. REDINA stane din 8.—. Poština povzete za 1, 2, 3 ali 4 zav. din 11.—. DROGERIJA KANC Maribor, Tyrševa ulica 1. in vse podeželske trgovine

Išče se RADIOTEHNIK za takol. Ponudbe pod »Pravilo 240« na ogl. odd. lista 20437-2

BRIVSKI POMOČNIK se išče za takol. Mareš, Gosposka 15. 20445-2

SLUŽBO IŠČE

18 letna GOSPODIČNA izučena šivilja, gre kot vzgojiteljica k otrokom. Ponudbe na ogl. odd. pod »Zanesljiva 17«. 20434-3

STANOVANJE ODDA

TRISOBNO STANOVANJE z vsem komfortom, v sredini mesta se s 1. decembrom odda. Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 20342-5

DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico, mirno, sončno, se s 1. jan. (event. 15. dec.) odda. Beograjska 36. 20438-5

Odda se SOBA IN KUHINJA dvema osebama. Pobreška cesta 21, blizu cerkve. 20431-5

PREHRANA

VZAMEM NA HRANO in stanovanje državnega uslužbenca. Ribniško selo 12. Plača po dogovoru. 20433-7

Sprejem na DOMAČO HRANO Slomškov trg 17, dvorišče, Maribor. 20432-7

SOBO IŠČE

GOSPODIČNA išče sobo z oskrbo kot sestanovalka k solidni gospe v centru za 15. december ali 1. januar. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. »Večernik« pod »Mir«. 20444-9

SEPARIRANO SOBO s celotno oskrbo v centru išče gospodična za 15. december ali 1. januar. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Do 600«. 20443-9

VOZILA

MOTORNO KOLO znamke »Puch« in štedilnik za kuhanje in peko poceni na prodaj. Studenci, Krpanova ul. 27. 20446-22

SPORTNI VOZIČEK

poceni napredaj. Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 20439-22

DENAR

Iščem KOMPANJONA za izdelovanje najnovjših izdelkov za Jugoslavijo s kapitalom din 100.000. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« Maribor pod »Garantirani za služek«. 20435-12

OBRT - TRGOVINA

K E R A M I K A

Hišni posestniki in najemniki, preglejte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp. Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

POHIŠTVO - OPREMA

ŽELEZNE PEČI štedilnik, radio, pisalna miza, dekoracijski divan in razno vrstno se ceneno prodaja. Masarykova 24, vogal Tržaške. 20442-17

ŽENITBE - DOPISI

Znan MIZARSKI MOJSTER želi poznanstva s kuharico ali slično, ki poseduje 30.000 din ali posestvo v svrhu ženitve. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik«, Maribor pod »Sreča«. 20436-19

Aka

želite oglaševati, pokličite telefon:

25-67

Uajenca

s plačo sprejme »SOFRA«
Maribor, Gregorčičeva ulica 24

2 ZAVAROVALNA

ORGANIZATORJA
AKVIZITERJA

za bivšo ljubljansko in bivšo mariborsko oblast sprejmemo za ljudsko zavarovanje. — Podrobne ponudbe z navedbo zahtevkov na upravo lista pod »Podjeten in zanesljiv«. Prednost imajo že izveščani z dokazanimi uspehi.

Širite »Večernik«!

Miklavževa darila

lepa in cenena, za otroke ter odrasle dobite v knjigarni in papirnici
TISKOVNE zadruge Cankarjeva 1

Albumi, slikanice, knjige, pisarniške potrebščine, nalivna peresa, avtomatični svinčniki, mape itd.